

บทละครโทรทัศน์

เรื่อง " พระนางสามาวดี "

ชม ชาติศรี สร้างบทจาก พระธรรมปัทมธรรมา

ฉบับแปลของพระมหาเพียร เปริยธู ๕ ประโยค วัดกันมาตุยาราม

คณะ "ผกาภิ" สอนทางสถานีโทรทัศน์กองทัพบก วันพุธ ที่ ๒๓ กันยายน ๒๕๐๗

บุคคลิกตัวละครสำคัญและผู้แสดง

๑. สามาวดี

เป็นสาววัยรุ่น สวยอย่างนางในวรรณคดี เริ่มชีวิตเบื้องต้นอย่างรื่นเริง - ไร้เดียงสา เป็นผู้ยึดมั่นในความดี เป็นกุลสตรีโดยแท้ มีอารมณ์แปรไปต่าง ๆ นานา ตามภาวะแห่งชาตากรรม ผู้แสดงนอกจากจะสวยควยคุณลักษณะดังกล่าวแล้ว จะต้องแสดงให้หลายอารมณ์ และประการสุดท้าย - ร้องให้ได้..... แสดง

๒. มาคันทิยา

เป็นอัศวินเอกองค์หนึ่งของพระเจ้าอุเทน สาว และสวย รูปร่าง อารมณ์แรง เก๋และพยามาหา พระพุทธเจ้า อัจฉาริยาควยเหลี่ยมเล่ห์อันสูง ผู้แสดงบทนี้ ต้องพูดจาได้นอด ๆ อวดเชาว์อย่างหน้าหมั่นไส้ เรียกว่าเป็นนางผู้ร้ายเต็มที่..... แสดง

๓. พระเจ้าอุเทน

กษัตริย์หนุ่มแห่งโกสุมพิ เป็นผู้มีพระทัยยุติธรรม มีความหนักแน่นอย่างปดุงชน (กล่าวคือ ไม่หนักแน่นนัก) ผู้แสดงบทนี้ต้องพูดจาให้อ่านาจออย่างกษัตริย์ อ่อนหวานอย่างน่ารัก และถึงบทโศกก็เหี่ยวอย่างน่ารัก ถึงบทคลั่งเพราะความเสียความพระทัยก็ต้องคลั่งไคล้..... แสดง

๔. นางขุขชุตตรา

(อ่าน ขุ - ชุ - ตะ - รา) เป็นนางทาสีของสามาวดี อยู่ในวัย ๓๐ หลังค่อม ในชั้นต้นเป็นคนขี้อิงแต่บัดหลังเป็นนักธรรมชาติ (บรรดูละเอียด) บุคคลิกพิเศษของผู้แสดงบทนี้ คือ พูดจาไถชวนฟัง น่าเลื่อมใส สมกับที่กล่าวว่า " นางขุขชุตตรา เป็นเลิศในทางแสดงธรรม "

..... แสดง

๕. ภัททคิย์

เป็นเศรษฐี พ่อของ สามาวดี (ชื่อ "สามาวดี" นั้น ในชั้นต้น มีเพียง "สามา" ต่อให้สร้างรั้วที่บ้าน โสสกเศรษฐี จึงได้เติม "วดี" ซึ่งแปลว่า "รั้ว" เข้าไป เป็น "สามาวดี") มีอายุอยู่ในวัย ๖๐ ร่างกายไม่สู้จะแข็งแรง เป็นคนใจดี รักลูก - เมีย ผู้แสดงบทนี้ มีบทบาทให้แสดงในตอนท้าย เป็นบทที่แสดงออกถึงอารมณ์ - ร่างกาย เมื่อยามต้องเผชิญกับ วิบากกรรมของชีวิต..... แสดง

๖. ภรรยา ภัททคิย์

เป็นแม่ของสามา อายุประมาณ ๔๐ - ๕๐ รักลูก รักผัว เป็นแบบอย่าง ของเมีย - ของแม่ที่ดีคนหนึ่ง ผู้แสดงควรร้องไห้ได้ และเข้าถึงอารมณ์ผิดหวัง..... แสดง

๗. จันทรรักษ์

(อ่าน จัน - ทะ - ระ - ทัก) เป็นหนุ่มน้อยรูปงาม คู่รักของสามา พูดควยโวหารได้ไพเราะ ผู้แสดงบทนี้..... แสดง

๘. มิตถกฤษณ์

(อ่าน มิก - ตะ - กุ - กุม - พี) เป็นหัวหน้าคนจ่ายทานของโสสกเศรษฐี ค้าคนเก่ง อันที่จริงเป็นคนแบบปากร้ายใจดี ผู้แสดงบทนี้ ควรพูดจาคล่องแคล่ว..... แสดง

๙. นางกาฬิ

เป็นนางทาสีของมาคันทิยา ปากคอจกจก (เป็นผู้ช่วยนางผู้ร้าย และส่อพลอ อย่างน่าเกลียด)..... แสดง

๑๐. นางสิริมา เป็นนางข้าหลวงคนหนึ่งของสามาวดี เป็นคนดี รักภักดีต่อกษัตริย์ และเคียดแค้นแทนนาย เมื่อถูกใส่ความ - กดขี่ - กดขี่..... แสดง

๑๑. สุนทรี ป้าของสามาวดี มีบทแสดงฉากเดียว แต่มีความสำคัญไม่น้อย ผู้แสดงควรเก่งในทางให้ความรู้สึก - คั่นเต้น - หวาดหัว - กดขี่จนพูดไม่ออก - ร้องไห้ฟูมฟาย

..... แสดง

ต่อไปนี้เป็นผู้แสดงสมทบ

ลิลิต
อักษรา

ดาหมอนคร=แฉะ วิธรรพ
ไดพลกนิธ
อักษราวิธ
อักษราวิธ

ก. พราหมณ์หลายคนมารายพระเวทย์ในงานแต่งงาน

ข. แขนงหรือหญิงชายมาในงานแต่งงาน มีมานเข้าฉากประมาณ ๒ - ๓ คน หรือมากกว่าก็ได้

ค. ยาจก

ง. คนรับทาน แต่งกายซ่อมซ่อทั้งชายหญิง มีวัยต่าง ๆ กันมากที่สุดเท่าที่จะมากได้

จ. ราชบุรุษแห่งโกสัมพี มีประมาณ ๕ - ๖ คน

ฉ. นางข้าหลวงฝ่ายมาคันทียา ๒ - ๓ คน ฝ่ายสามาวดีมากที่สุดเท่าที่จะมากได้

ช. ระเบียบการตะ ๑ ชุด

ซ. นายมาคันทียะ (อาของมาคันทียา) และญาติ ประชาชน (ให้อ้างเป็นญาติ) รวมแล้วประมาณ ๒๐ คน

ฉาก

๑. ภายในสวนหลังบ้านภักทิตยเศรษฐี ต้องการบรรยายกาศโรแมนติก (เวลากลางคืน) มีต้นไม้เป็นโพธิ์กราวน้ำข้าง มีที่นั่งสำหรับ ๒ คน (ไม่ต้องทำเป็นฉากใหญ่)

๒. ภายในบ้านภักทิตยเศรษฐี เป็นห้องกว้าง ด้านหน้าเป็นผนังยาว มีช่องลมอยู่ ๒ ช่อง (บ้านสมัยนั้นยังไม่มีหน้าต่าง) ช่องหนึ่งอยู่ใกล้ประตูเข้าออกทางซ้ายมือ (เมื่อยืนหันหน้าเข้าฝา) ตรงมุมสุดของผนังซ้ายมือ ทำผาผนังออกมาข้างหน้าเฉียงซ้าย ๔๐ องศา ดังนั้นประตูเข้าออกจึงควรอยู่ตรงมุม (เพื่อความสะดวกของการจับภาพ) ผนังทั้งหลายมีบานประดับบ้าง พราหมณ์นั่งรายพระเวทย์อยู่ทางผนังที่ต่อออกมา เครื่องพิธี เช่น ฉากทองไฟ, หม้อวางมะพร้าว กว้างแถวนี้ ก่อนสุดผนังตรงหน้าคานขวามือ กันม่านตรงออกมา ๔๐ องศา (สามารถแอบดูอยู่ในม่านคานขวามือ) อุปกรณ์ประกอบฉากอื่น ๆ เช่น หิ้ง, ฉากโต๊ะ ฯลฯ จัดวางให้สวยงาม และสมฐานะ (ที่นั่งอย่าให้สูง)

๓. ทางเดินสายหนึ่งผ่านเพิงเล็ก ๆ เป็นทางเดินในป่า ดังนั้นต้องมีแบคกราวนด์, โพธิ์กราวน้ำต้นไม้ใหญ่ ๆ ส่วนของฉากค่อนข้างยาว เพิง ๆ เก่า ๆ อยู่ตรงปลายทางเดินด้านหนึ่ง จะถ่ายภาพในเพิงด้วย จึงต้องทำที่นั่ง หลังคาเพิงมุมซ้าย ไขว้ไขว้หรือหญ้า ฝาไม้ไผ่ขัดตะ ไรย์ไขว้ไม้แห้งหน้าเพิงใหญ่ ๆ ต้นไม้ที่นำมาประกอบในฉากส่วนมากแห้งโกรน ซึ่งจะช่วยให้บรรยากาศของฉากอีกโรยยิ่งขึ้น

๔. โรงทานเห็นส่วนหนึ่งของโรงทาน นอกนั้นเป็นลานโล่ง แบคกราวนด์เป็นภูเขาไกล ๆ และต้นไม้ไกลปานกลาง ฉากนี้เมื่อใช้ในองก์ ๕ ต้องยกเวทีไม้ (ซึ่งทำไว้ก่อนแล้ว) มาตั้ง เป็นรั้วมีทางให้คนเข้าทางหนึ่งออกอีกทางหนึ่ง

๕. ราชอุทยานของพระเจ้าอุเทน ฉากนี้เป็นฉากเอก - โอ้อา สวยงามสมฐานะกษัตริย์ มีศาลาที่ประทับกลางสวน มีต้นไม้ใหญ่ ๆ นานาพันธุ์ มีสระน้ำและมีดอกบัวบานอยู่ในสระ ลานกว้างพอสำหรับเต้นระบำ รำฟ้อน.

๖. ห้องบรรทมของพระนางสามาวดี เป็นห้องของอัคมเหสีมีพระแท่นบรรทมวางอยู่ทางมุมหนึ่ง มีผนังห้องไม่มีรูเจาะในชั้นแรก (แต่ตอนหลังเจาะรู เป็นช่องสูงเสมอเข้า กว้างสูงขนาด ๑ ฟุต หนึ่งช่อง.....ทำคิณบานพับปิดไว้ก่อน เปิดทีหลัง) มีประตูเข้าออกอยู่ด้านซ้าย เปิดออกเห็นแบบกรรวานเป็นประตูไกลอีกบานหนึ่ง เคียงบรรทมตั้งที่ผนังซ้ายมือ ห่างจากประตูพอจับภาพหลอดเฟลม มีอุปกรณ์ประดับฉากเป็นต้นว่า ม่าน และเครื่องกษัตริย์ (อนึ่งฉากนี้เมื่อตอนจบเรื่อง - ตามเรื่องท้องเผา กังนัณ ต้องเตรียมเจ้าถาดของทราภสพ และสิ่งใหม่ไฟ, ฉะนั้นต้องพนสีไฟใหม่.....และห่มของปรักหักพังจากไฟให้เคลื่อนกล่น)
๗. ส่วนหนึ่งของห้องบรรทมพระนางมัทนียา มีฐานะเป็นอัคมเหสีเหมือนกัน แต่ไม่ต้องทำเป็นฉากใหญ่นัก มีที่ประทับและที่สำหรับนางข้าหลวงนั่ง.....อย่าลืมห้องไม่มีหน้าต่าง

หมายเหตุ เพื่อสะดวกและทันที่ต่อการถ่ายภาพ เห็นควรจัดสร้างฉากดังนี้ -

หันหน้าไปยังผนังตรงคานใน เริ่มสร้างฉากทางผนังด้านซ้ายคือ คานห้องแดงตัว เริ่มฉาก ๔ (โรงทาน) ฉาก ๓ (ทางเดิน) ฉาก ๕ (ราชอุทยานมีบ่อน้ำอยู่แล้ว) ฉาก ๖ (ห้องบรรทมสามาวดี) ฉาก ๗ (ห้องบรรทมมัทนียา) ฉาก ๒ (ภายในบ้านภักทวคิย์เศรษฐี) ฉาก ๑ (ภายในสวนหลังบ้านภักทวคิย์)

อุปกรณ์สำคัญในการแสดง (ไม่รวมเครื่องประดับฉาก)

๑. พิน ๒ คัน สำหรับคนชั้นเศรษฐีและกษัตริย์
๒. เครื่องพิธีที่ใช้ในงานแต่งงานเป็นต้นว่า มะพร้าว, ไฟ, ถาด ฯลฯ (ดูรายละเอียดในองค์ ๒)
๓. ภาชนะกินแบบ ๆ สำหรับใส่อาหาร (ชอทาน) จำนวนมาก ๆ และมีรูปลักษณะต่าง ๆ กัน (ใช้ในฉากโรงทาน และฉากป่า)
๔. ข้าวสวยมาก ๆ พร้อมถ้วยภาชนะใส่และที่ตัก ภาชนะจะใช้เป็นอ่างใบใหญ่ก็ได้, กับข้าวมีลักษณะคล้ายน้ำพริกเผาเหาะใส่ข้าวโห่คนละนิค ๆ (ใช้ในฉากโรงทาน)
๕. ดอกไม้สด มี กวาวเรือง, ชะบา, มะลิ, ดอกบัว ร้อยเป็นพวงมาลัยประดับกายสามาวดี และช่อดอกไม้สดของคันทิน
๖. งูเห่าเทียม ๑ ตัว (มีขายตามร้านขายเครื่องเล่นเด็ก)
๗. ชนุกันใหญ่ ๆ มีลูกพร้อม
๘. แผ่นเสียงเพลง ชน่าย, พรหมณรายพระเวทย์, คนตรีเฉพาะที่แสดงบรรยายภาพพระพุทธรเจ้าเสด็จ และอื่น ๆ (ดูรายละเอียดประจำองค์)
๙. ภาพยนต์ไฟไหม้ปราสาท (หรือไหม้สถานที่คล้ายกัน)
๑๐. สไลด์พระพุทธรูปที่สารนาถ, ตวันขึ้นที่อินเคีย, สถานที่ประสูติ, ตรัสรู้, ปรีนิพาน (พระพุทธรูปปางปรีนิพาน)
๑๑. เทปเสียงสวดค่านมัสการ (นโมฯ) และสรณคมณ์ (พุทธานุ) ภาษาอินเคีย เปิดในห้องเสียงและเทปเฉพาะที่ต้องเปิดในฉากอีก ๒ ตอน คือ คำพูดของภรรยา (องค์๗) กับคำสรณคมณ์ที่ใช้สลับคำพูดสก (แปล) ของสามาวดีและพระเจ้าอุเทนกับพวก

เครื่องแต่งกาย

ดูรายละเอียดประจำองค์

6 ๖๓/๖

องค ๑.

ฉาก ๑. ภายในสวนหลังบ้าน ภัทรวดี เศรษฐี เวลากลางคืน

เวลา กลางคืน

ตัวละครและเครื่องแต่งกาย

๑. จันทรรัตน์ หนุ่มพ่อดูถูกเศรษฐี แต่งสมรสแล้ว ทำผมมุ่นจุก
๒. สามา แต่งอย่างดูสาวเศรษฐี

เปิดกล้อง

โคลสอัพ (ซึ่งมีมือจันทรรัตน์กำลังคิด) เสียงพิณเพลงรัก

ถอยกล้องออกเห็นจันทรรัตน์นั่งคิดพิณอยู่ในสวน

เสียงสามา-จันทรรัตน์ ทานเรียกขาควยเสียงพิณอีกแล้ว

จันทรรัตน์หันดูทางเสียง เห็นสามา

(เปิดตัวสามาควยเสียงกอนเห็นภาพ)

จันทรรัตน์ลุกขึ้น

จันทรรัตน์ - เป็นความคิดของข้าวิ สามา

สามา - ข้ากำลังนอนหลับ.....

จันทรรัตน์ - นั้นแสดงว่าผู้คิดคือนางมีไซ้ชา.....

สามา - ข้าทำผิดควยสิ่งใด

จันทรรัตน์ - สามาปลุกข้าให้ตื่น และเรียกขามาสูดอุทยานแห่งนี้

สามา - อย่าหาความขานะ บอกแล้ววว่าข้าหลับ

จันทรรัตน์ - ก็เพราะนางหลับ จึงมีผู้ตัวว่า หัวใจของนาง

หนีออกจากรางไปสู่ชา ปลุกให้ชาตื่น

แล้วเร่งแกชวาว....เร็วเข้าเถิดจันทรรัตน์

จงไปสู่สำนักแห่งสามา สามาคิดถึงเจ้า อยากเห็น

หน้า และฟังเสียงเจ้า กุญเฑียรกับที่เจ้ากำลังคิดถึง

อยากเห็นหน้าและฟังเสียงนาง

สามา - (กึ่งเปรี้ยวเปรย) นานาจริงหนอ ลือกันทั้ง

ภัทรวดีนครว่า จันทรรัตน์ บุตรผู้สูงของชา

มีความสามารถเป็นเอกในเชิงคำ ก็คงมีแต่ชา

ผู้เดียวที่จะฟังรว่า แท้จริงแล้ว จันทรรัตน์ยังมี

ความสามารถเป็นเอกกว่า นั่นคือ เสกคำ

ให้คนหลง

จันทรรัตน์ - สามาเอ๋ย, ข้าเป็นเอกในเชิงคำ เพราะยึดเอา

ความเชื่อเป็นหลัก และที่ข้าอาจเสกคำให้คนหลง

ก็เพราะยึดเอาความจริงเป็นมนต์

- สามา - หยดเกิดจันทร์ทศ อย่าเอามนต์เสกคำมากดวแกชาอีกเลย
อย่าให้ชาหลงทานจนทองอายุ ทอการแอบยืมของพ่อ แม่
- จันทร์ทศ - คนดูอวของชาทั้งสอง แอบยืมเพราะความสนใจต่อความรัก
ของเรา.....และอีกประการหนึ่ง ตระหนักแล้วในความ
ภักดีของจันทร์ทศ ควยสังเตมาจากความเป็นเพื่อนเล่น
แห่งเรา เมื่อตางยังเยาวแกควมอยู่.....
- สามา - คำหวานของท่าน คงจะโปรยให้แกหญิงทุกเมืองที่ไปค้า
- จันทร์ทศ - น้ำหวานของนี้ เกิดจากรัง คำหวานของชาเกิดจากใจ
ก็เมื่อใจที่ชามีอยู่ควงเดียวไคมอบให้สามาแล้ว.....
- สามา - (ยิ้ม - ชื่นใจ - อายุ)...ท่านเรียกขามาพบมีความสำคัญ
จะกวดวคยเพียงนี้หรือ
- จันทร์ทศ - ความสำคัญยิ่งกว่ายังมีอยู่
- สามา - ขาคอยฟังความสำคัญนั้นจากท่าน.....
- จันทร์ทศ - นางกับชา ไครวมรักกันมานานปีแล้ว และบัดนี้ อายุของเขา
ก็ควรแกการแต่งงาน ชาจึงไครวอนนางเพื่อการนี้
- สามา - ตัวชาเป็นสิทธิ์แห่งพ่อ-แม่ จะยกให้ใคร
- จันทร์ทศ - นั้นเป็นเรื่องของประเพณี แต่สิ่งที่ชาถามนางเป็นเรื่องของ
หัวใจ..... สามา, ความรักของนางมากพอที่จะยินดี
ทอการแต่งงานควยชาหรือไม่.....
- สามา - (นิ่ง)
- จันทร์ทศ - ขอโทษฟังคำตอบ จากหัวใจของนางเด็ก
- สามา - (นิ่ง)
- จันทร์ทศ - ตอบขี - สามา -
- สามา - เพียงการแต่งงานควยเท่านั้นหรือ ที่ท่านยกมาประมาณ
~~ความ~~ มากน้อยแห่งรักของชา.....ก็คำแห่งคนนั้น
ถือเอาชีวิตเป็นมากที่สุด - ขายังอาจพลันเพื่อจันทร์ทศไค
แล้วไคนทาน จึงหวังไคยินแต่คำตอบขอตนจากสามา.....
- จันทร์ทศ ซึ่งใจในคำตอบนั้น
- เสียง-คนตรีโรแมนติค ซึ่งอารมณ์แฉกแล้วเบา คลอคำพูดจันทร์ทศ
- จันทร์ทศ - วันมะรืนนี้ พ่อให้ชาไปรวมคาค ณ เมืองเวสาลี ในชั้นตน
ชาคือคิงมียอมไปเพราะอาลัย ทอการจากนางอันเป็นที่รัก
ทอพอชาทกสัญญาว่า กลับจากเวสาลีคราวนี้ จะสู่ขอนาง
ให้เป็นภรรยา ชาจึงยอมไปควยความหวังในคัวนาง.....
- จันทร์ทศส่งพิณให้สามา(คุกเขาส่งก็ไค)
- สามาคอย ๆ รับอย่างคิมคำ, อาลัยทอรัก
- สามา, พิณนี้คือสิ่งแทนตัวชา ยามชาตองจากไคลขอให้มัน
ไคอยู่ไคลนาง-คอยเตือนนางให้คิดถึงชาบาง.....
และคราไคที่นางคิดพิณ จงคิควา เสียงพิณ คือเสียง

เสียง-คนตรีโรแมนติค-สามา

กลองแพนจากจันทร์ทักไล่นเข้า
โคลสสามาและไล่นออกที่สามา
เมื่อรบคำพูด

— เลื่อนออก —

(ถ้าเข้าฉากต่อไป สามาแต่งตัว
ไม้ทัน — แทรกโฆษณา ปะหัวสั้น ๆ
ครั้งนี้ ๑ ราย แต่ถ้าแต่งตัวทัน
ไม่ตองแทรก) **ควีน** 1

(๓)

แห่งใจข้าที่กล่าวว่า สามา, จันทร์ทักรักและคิดถึงนางเป็นที่
สุดแล้ว จากนั้นไปอีก ๒ เดือน ลุถึงอรุณรุ่งแห่งวันเพ็ญกลาง
เดือนอาสาฬหะ พราหมณ์กำหนดเป็นมงคลฤกษ์ เพื่อการวิวาห์
ของเรา.... ข้าและพวจะกลับจากเวสาลีก่อนเพื่อเตรียมงาน
นี้ ต่ออรุณรุ่งแห่งวันเพ็ญกลาง เดือนอาสาฬหะพอเห็นแสงตะวัน
ปรากฏที่ขอบฟ้าเบื้องตะวันออก ข้าและขบวนจะมาถึงบ้านนาง
แล้วรับตัวนางไปเป็นภรรยาชีวิตของข้า.... คอยข้านะ
สามา... คอยวันที่เราจะได้อยู่ร่วมกันชั่วชีวิตด้วย...

วิมล

5. แบคกราวนด์ ไทเกิ้ล

ฉาก ๑

ฉาก ๒ ภายในบ้านภักทวคีย์เศรษฐี

เวลา ย่ำรุ่ง

ตัวละครและเครื่องแต่งกาย ๑. ภักทวคีย์ ๒. ภรรยา แต่งกายอย่างเศรษฐีออกงาน ๓. ชาย หญิงที่มา
ร่วมงานมงคลวิวิธ ๔. คน แต่งกายแสดงฐานะดี ๕. พราหมณ์หมู่หนึ่ง
แต่งชุดพราหมณ์.

เปิดฉาก

โถงที่มะพร้าวหัวจุก บนปากหม้อดิน (มะพร้าวปอกเปลือก
ชุกกะดาเกลี้ยง เหลือกากมะพร้าวไว้จะเพาะตอนหัวเป็นจุก
เหมือนเค็ก ถมจุก กล่องพวงมาลัยเล็ก ๆ รอบจุก มะพร้าว
วางอยู่บนปากหม้อดิน รองกันมะพร้าวควยใบมะม่วง เอาปลาย
ใบออกรอบ ๆ เห็นเป็นแถบ ๆ....นี่เป็นสัญลักษณ์(การแต่งงาน)

ลอยกล่องออกเห็นหม้อดินที่วางมะพร้าวตั้งอยู่ใกล้ ๆ กับ
ถาดทองไฟ (เป็นถาดกลมขนาดถาดสังฆา ไข่น้ำเล็ก ๆ เป็น
เชื้อ พราหมณ์พรมน้ำมันนึ่งให้ไฟลุกอยู่เสมอ ถาดวางสูงจาก
พื้นเล็กน้อย ตามธรรมเนียม ๒ - ๓ นิ้ว) จากนั้น..-

ลอยกล่องออกอีกเห็นพราหมณ์หมู่หนึ่งนั่งล้อมรอบกองไฟ
ร้ายพระเวทย์ - ไปรับข้าวตอกกลอกไม้ลงบนมะพร้าวหัวจุก
- เห็นแขกที่มาในงานมาแสดงความยินดี กับ ภักทวคีย์ และภรรยา.

ซ่อนไทเกิ้ลบนภาพชุดมุนเหล่านี้

หนึ่งภาพแบคกราวนด์ไทเกิ้ล นอกจากภาพดังกล่าวแล้ว ถ้า
สามารถให้เห็นส่วนนี้แต่งตัว (ชุดแต่งงาน) อย่างสุขใจด้วย
จะดีมาก แต่ส่วนที่ต้องแยกอยู่อีกมุมหนึ่งกว้างหาก เมื่อไทเกิ้ล
ใกล้จะจบ เป็นภาพภักทวคีย์เดินไปเดินมา - ภรรยาอุ้มฟ้ายี่
รองลม พอไทเกิ้ลจบเป็น.....

ภาพ (สไลด์) พระอาทิตย์ขึ้น

----- ตัดไป -----

ภรรยาในฉาก (แสดงว่ากำลังดูพระอาทิตย์ขึ้น)

ภรรยาหันมามองกับภักทวคีย์อย่างดีใจ.

เสียงพราหมณ์ร้ายพระเวทย์

และเสียง (แผนเสียง) ฆ้อง ๗๐๐

แสดงบรรยากาศของงานแต่งงาน

1. อรวรรณ

2. ภา

3. งาม

4. ละเอียด

มีศรีธน

ลายใจ

อัมพันธ์

1. มะพร้าว

2. ตรีศร ๓

3. ภา ๓ ๒ ๓

4. คราว ๓ ๓ ๓

5. ตรีศร ๓ ๓ ๓

6. ภา ๓

อรวรรณ

ละเอียด

งาม

ภา

เสียงผู้คนภายนอกฮือฮึง แสดงว่า

มีคนมาร่วมงานมาก.

ภรรยา - บรมรุ่งแล้ว ท่านภักทวคีย์...อรุณ

รุ่งแห่งวันเพ็ญกลางเดือนอาสาฬหะ..

ภักทวคีย์ - อย่าตื่นเกินไปนักเลย ลูกสาวจะ

แต่งงาน คนผู้แม่อยู่เป็นปกติสุขมิได้.

ภรรยา - ก็ท่านเล่า....

ภักทวคีย์ - ข้าไม่ไ้กล่อกะวันเร่งฤกษ์วิวิธ

อย่างเจ้า.

ชาย ๑ - แทะงานทั้งสอง ก็แต่งงานกันด้วยใจรัก ใจหรือไม่

๖.

กัทว

กัทวตี๋ - ไซ่ทั้งนั้น ข้าพเจ้าและภรรยาจึงอยู่กันด้วยสุข.....
และเพราะนางนี้เป็นศรีภรรยา การค้าที่เราทั้งสอง
ร่วมกันประกอบ จึงยังผลให้เราว่ารวยจนเป็นเศรษฐี
แห่งกัทวตี๋นคร....

พิช

หญิง ๑ - ท่านมีบุตรคนเดียวหรือ

กัทวตี๋ - ... สามาเป็นบุตรคนเดียวของเรา

พอไคยีนเสียงภายนอก คนในฉาก
ตรึงฟัง ภรรยา ทนปลื้มใจไม่ไหว.-
- คื่นเต้นมาก

เสียงภายนอก ๑ - (ตะโกนไกล)... เจ้าบ่าวมาแล้ว....

เสียงภายนอก ๒ - ... ไหน...

เสียงภายนอก ๑ - ไหนใจ....

เสียงภายนอก ๓ - มองไม่เห็น

เสียงภายนอก ๑ - ไหนยังเงา.... สุนทรี

กัทวตี๋เริ่มเดินอีก...

ภรรยา - (คื่นเต้น - น้ำตาไหล)... สุนทรี... สุนทรี

๕๐๖ เจ้าสาวเจ้าหน้าขบวนเจ้าบ่าวมาแล้ว....

(ร้องไห้เพราะดีใจ)

เสียงชนายเริ่มอีกครั้ง

ลาว

หญิง ๓ - ทั้งเสียงชนายช... มันเป็นเสียงที่ประกาศถึงการ
แต่งงาน...

ก=เร

หญิง ๔ - เจ้าสาวสักการะพระผู้เป็นเจ้าหรือยัง....

กัทวตี๋ - สักการะแล้ว

พิช

หญิง ๑ - นางแต่งกายเพื่อการวิวาห์แล้วหรือ...

ภรรยา - สามาคืนแต่งกายค้อยอยู่ตั้งแต่ต้นปัจฉิมยาม...

หญิง ๒ - คงคื่นเต้นไม่น้อยไปกว่าคนชู้แม่.... นางไคยีนขาว
การมาของเจ้าบ่าวหรือยังหนอ....

ภรรยา - (๕๐๖ คื่นเต้น - ตะโกนบอก) สามา... สุนทรีนำ
ขบวนเจ้าบ่าวมาแล้ว....

๕๐๖

ตัดไป

สามาอยู่มุมหนึ่งของฉากเดียวกันแต่มี
มานาน เห็นสามานั่งถือพิณ(ของจันทร์ทัก)
สีหน้าออกความดีใจ - อาย - คื่นเต้น
ทั้งจังหวะเวลาให้สามาเล่นความรู้สึกับ
เสียงชนายนานพอควร จึงไคยีนเสียงเอะอะ
สามาเอะใจ

(พูดเสียงกุ่มมระล่ำระล่อมมาก)

เสียงผู้คนเอะอะอย่างอัศจรรย์ใจ

เสียงสุนทรี (ร้องไห้)

เสียงภรรยา (แกมอุทาน).... สุนทรี... ๕๐๖

สามารถแหวกมานดูเห็นคนภายนอก..
ถ้าทำภาพถ่ายผ่านสามาไปยังคน
เหล่านั้นได้จะดีมาก.

เพราะเห็นดังนั้นสามาจึงต้องออก
จากมานไปถาม

คนทั้งหลายมองอย่างฉงน...
สามาพยายามเคนเอาคำตอบ

ไม่พอให้รู้เรื่อง

สามาไม่ดูทานแต่อยู่ในอาการไม่เชื่อ

เสียงหญิง ๑ - สุนทรี... เจ้าบ่าวและขบวนไม่ได้มาด้วยท่านหรือ...
เสียงภทวดีย์ - เจ้าร้องไห้ด้วยการใด.....

ภรรยา - (กับสุนทรี) ท่านไม่ได้ไปยังบ้านจันทร์ทศหรือ

สุนทรี - ข้า... ข้าไป....

ภรรยา - แล้วทำไมจันทร์ทศจึงไม่มา...

สุนทรี - (พูดไม่ออก - ร้องไห้).....

สามา - (ปลดปล่อยใจตัว) จันทร์ทศยังมีอาจมาในยามนี้ได้หรือ
~~ไม่~~ วิชา

สุนทรี - (สั่นไห้)

สามา - จันทร์ทศคงจะติดด้วยพระค้อน จึงต้องเลื่อนฤกษ์วิวาห์
.....ถึงข้ากล่าวไว้หรือไม่

สุนทรี - จันทร์ทศ.... (ร้องไห้)

สามา - ขอให้ข้ารู้เหตุแห่งความขัดข้องเถิด... บอกข้าซิ...

ข้ารู้ว่า จันทร์ทศและคนผู้พอลับจากเวสาดีแล้ว ความ
จริงเป็นดังข้ากล่าวถูกหรือผิด.

สุนทรี -ถูกของเจ้าแล้วสามา.....

สามา - แล้วเหตุใด จันทร์ทศจึงไม่มาสู่พิธีตามกำหนด(เห็น
สุนทรีร้องไห้ ก็จับแขน - เชยถาม).... บอกข้าซิ
....บอกข้า....บอกข้า.

สุนทรี - ข้าไม่อยากบอกเจ้าเลย

สามา - ท่านคงบอก....บอกข้าซิ - บอกซิ...ทำไมจันทร์ทศ
ไม่มา.....

สุนทรี - ชายผู้นั้นแต่งกายและเตรียมขบวนจะมาอยู่แล้ว.....

สามา - แล้วเหตุใดจึงไม่มา.....

สุนทรี - (ตัดสินใจบอก) จันทร์ทศควนสิ้นชีวิตเสียก่อน.

หลายคนดูทาน - สิ้นชีวิต.....

คนตรีกระแทกอารมณ์

สามา - ท่านพูดอะไร.....ท่านพูดอะไร

สุนทรี - ข้าพูดว่า จันทร์ทศควนสิ้นชีวิตเสียก่อน.....

สามา - ไม่จริง... เป็นไปไม่ได้... จันทร์ทศคงไม่สิ้นชีวิต

ภทวดีย์ - สุนทรี ที่เจ้าพูดนั้นจริงหรือ

สุนทรี - เป็นความจริงท่านภทวดีย์.... โรคห่าบังเกิดขึ้นที่
บ้านจันทร์ทศ พรากชีวิต แมลงวัน ตักแตน หนู ไก่

~~สุกร สุนัข แมว โค หาดหญิง หาดชาย~~ เป็นลำดับกัน

12/10/25 ภูมิวิทย์ ภาณุพันธ์

สุนทรี(ต่อ) - โดยเร็ว เสรฐีเจ้าบ้านอาลัยในทรัพย์ของ
คนผู้มีได้ทำลายฝาเรือนนี้โรคหา จึงต้องถึง
กาละในที่สุด พร้อมด้วยจันทรทัต....

คนทั้งหลายในที่นั่งพากันร้องไห้ฟูมฟาย

ภรรยา - จันทรทัตตาย (ร้องไห้)

สามา - (ร้องไห้พลาง) ข้าไม่เชื่อ.... ข้าไม่เชื่อ.....
จันทรทัต.....ท่านคงไม่ตาย.

~~สามา - มือทั้งสองประสานกันเกร็ง...
ทรุดเขาลง....เห็นพิษ....นึกถึง.....
และตายพิษ...~~

เสียงจันทร์ทัก- สามี พินนี้คือสิ่งแทนตัวข้า ยามชาตองจากไกล ขอให้มัน
ไคอยู่ไกลนาง คอยเตือนนางให้คิดถึงข้าบ้าง และคราใด
ที่นางคิดถึงพิน จงคิดว่า เสียงพิน คือเสียงแห่งใจข้า ที่กล่าววว่า
.....สามี, จันทร์ทัก รัก และคิดถึงนาง เป็นที่สุดแล้ว.....

สามีพุ่มกับพิน,
เห็นภักทวดี, ภรรยา และสุนทรี่ร้องไห้

สามี - จันทร์ทัก (ร้องไห้)

ภรรยา - โอ...สามีลูกแม่....เจ้าข้างเคราะห์ร้ายอะไรปานนี้
ภักทวดี - สามีเอ๋ย หากพออาจจะยังชีวิต ของจันทร์ทักไว้ได้แล้ว
แม่ทองแดงเอาควยชีวิตของพ่อ พอกัยอมเพื่อเจ้า.....
(แหงนมองฟ้า) โอ - ผู้เป็นพระเจ้าแห่งชา ในพระองค์จึง
ไร้ความปราณี ต่อลูกชาดังนี้ ...ลูกชาสักการะพระองค์แล้ว -
(กับพราหมณ์) ท่านเป็นสื่อแห่งพระผู้เป็นเจ้า วานทานถาม
พระองค์ควยเกิด - พระองค์พิโรธสามีลูกชาควยการใด
ลูกชาตั้งแทนนอยคุ่มใหญ่ ไม่เคยหมิ่นพระผู้เป็นเจ้า แม่สักครั้งหนึ่ง
และพิธีมงคลคราวนี้ก็อยู่เชิญพระผู้เป็นเจ้า ตลอดจนทေး
ทั้งหลายมาชุมนุมอยู่พร้อมกัน....แล้วทำไม - ทำไม
พระผู้เป็นเจ้าจึงพรากชีวิตจันทร์ทักไปเสีย (ร้องไห้)

เสียงไห้ ร้องไห้

ประเพณีของอินเดีย (พราหมณ์) เมื่อใครตาย
คนอยู่ข้างหลังร้องไห้มาก - พุ่มพ่ายมาก
ถือเป็นนิยม เพราะฉะนั้น ใครต่อใคร
ในฉานนี้ ร้องไห้ไต่กันทุกคน

ภาพจับสุนทรี่ เห็นอาการฉิบปกติ
สุนทรี่ลุกขึ้นเดิน จะออกจากประตู
แกลม - ตายคาประตู หญิงคนหนึ่ง
เห็นไปประคองถาม

ฉาน - ~~โอ...สามีลูกแม่....เจ้าข้างเคราะห์ร้ายอะไรปานนี้~~
~~ตาย....สุนทรี่ตายแล้ว....โอ... (ตกใจลูกพรวดพราด~~
~~วิ่งหนีเอะอะ)~~
~~เสียง นอกขึ้น - สุนทรี่ตาย....โรคหามาสู่ทันแล้ว~~
~~เสียง นอกขึ้นหลายเสียง โรคหา....โรคหา....หนี....หนี.....~~
~~เสียงเอะอะโกลาหลอย่างกะลกระเบิด ตกลงมา ณ ที่นั้น~~

หญิง - (ตอนประคอง) สุนทรี่ ท่านเป็นอะไรไป (รู้ว่าตาย).....
ตาย....สุนทรี่ตายแล้ว....โอ... (ตกใจลูกพรวดพราด
วิ่งหนีเอะอะ)

เสียง นอกขึ้น - สุนทรี่ตาย....โรคหามาสู่ทันแล้ว
เสียง นอกขึ้นหลายเสียง โรคหา....โรคหา....หนี....หนี.....
เสียงเอะอะโกลาหลอย่างกะลกระเบิด ตกลงมา ณ ที่นั้น
พราหมณ์ ๑ - เสรฐรู้ท่านกล่าวคำอันมิบังควรต่อพระผู้เป็นเจ้า.....
พระผู้เป็นเจ้าพิโรธท่าน จึงบรรดาลให้โรคหาเกิดขึ้น
(ห้ามคนที่หนีออกทางประตูหน้า) อย่า...ใครจะหนีโรคหา
ออกทางประตูไม่ได้....ต้องฟังฝ่าหลังเรือนออก.....

เสฐฐียังหวงทรัพย์

(เสฐฐี เร่งพาบุตรภรรยาของท่านหนีโดยเร็ว)
พราหมณ์ ๒ - ท่านจะเอาทรัพย์นอกกายอันใดไปมิได้เลย.....
เมื่อพระผู้เป็นเจ้าพิโรธ ท่านต้องสังเวยพระองค์
ควยทรัพย์สมบัติทั้งหมด ตลอดจนบ้านหลังนี้

ผู้คนวิ่งไปทางหลัง เสียงฟังกาเรือนออก
บทเจรจาตอนนี้ คึง แข่งกับเสียงและความโกลาหล

ภรรยา - เราจะทองเฒ่าบ้าน - เฒ่าทรัพย์สิ่งของ บูชาพระผู้เป็นเจ้า
หรือนี้...ทรัพย์กับบ้านนี้ ทานเศรษฐีและข้าพเจ้า รวม
ออกอยาก ยากเข็ญ สร้างสรรค์มานานนับด้วยเวลาถึง ๒๐ ปี
พราหมณ์ ๑. พระผู้เป็นเจ้าประสงค์ หากท่านไม่ถวายก็จะเสียชีวิต
ภักทวดี - (กับเมีย) เราขอชีวิตไว้ออนเดิด (จู๋เมีย-พูดกับสามา)

สามา... ใจมิได้รักใคร่กับพินเหมือนคน
ชอก แหมมาดุก็ดูกลั่น ถือพินจะเอา
ไปถวาย

~~สามา... ไปเอะลูก~~
~~สามา... ไปเอะลูก~~
ภรรยา - (เขาไปหาลูก) หนีนั่นเอะสามา (พลางดุ)
พราหมณ์ ๒. (กับสามา) นางจะเอาพินไปถวายไม่ได้
สามา - พระผู้เป็นเจ้า ใดชีวิตจันทรหัตถ์แล้ว ยังประสงค์พินอันเป็นสิ่ง
แทนชายผู้นั้นอีกหรือ

พราหมณ์ ๑. เซ่น ^{เจ้า}สามา...
สามา - ข้าไม่ให้.... ข้าไม่ให้สิ่งนี้แก่ใคร

พราหมณ์ ๒. ถ้านางหวงพิน นางจะเสียชีวิต

สามา - ขายอม.....

ภักทวดี - สามา... เจ้าอย่าขัดความประสงค์ของพระผู้เป็นเจ้า -
ถึงพินเสียเถิด

พราหมณ์ ๑. (กับภักทวดี) จงแย่งพินเสียจากนาง

ภักทวดี - ข้า.....

สามาพยายามรักษาพิน แต่พราหมณ์

หลายคนชวนกันยื้อแย่ง ภรรยาจับ

ตัวสามาไว้แล้ว พอกับแม่ชวยกันดู

สามาไป - ขณะพินหลุดจากมือ และถูก

ดูออกไปนั้นมือสามายังยื่นไขว่คว้า มายัง

คันทิน

พอมแม่ พอ ถึงตัวสามาไปแล้ว พราหมณ์

ไหวพระผู้เป็นเจ้า-จัดแจงจะเฒ่าบ้าน พราหมณ์ ๑.

(ทำท่าที่ไต่คนดูเขาใจ)

ภาพสุดท้าย กลองจับที่ มะพร้าวหัวจุก

ซึ่งตกจากหมอดิน วางกลิ้งอยู่กับพิน

-- เลื่อนออก --

พราหมณ์ ๒. ถาพินทำไม่ได้เราจะช่วย (ไหวฟ้า) แค้นารายณ์
ผู้เป็นเจ้าแห่งชา ข้าจะทำการนี้เพื่อพระองค์
(ขณะถูกแย่ง) อย่าแย่งดวงใจของข้าไป....อย่า.....
(ร้องไห้วอน) พระผู้เป็นเจ้าอย่าเอาสิ่งนี้ไปจากข้าเลย.....
ข้าขอถวายชีวิตแทน.....เอาชีวิตของข้าสิ (ถูกแย่งจนพินหลุด)..
อย่า....เอาคืนมาให้ข้า....เอาคืนมาให้ข้า.....
(ร้องไห้จนเสียงหายไปกับตัว)
ข้าแก่พระผู้เป็นเจ้า..ข้าจะเฒ่าทรัพย์และบ้านสรวงเวียงพระองค์
ณ บัดนี้

แพรว - พุดเรื่องห้องสมุดและผู้บริหาร

องก ๓.

ฉาก ๓. ทางเดินสายหนึ่งผ่านเพิงเล็ก ๆ

เวลา กลางวัน

ตัวละครและเครื่องแต่งกาย

๑. ภัทรวดี ๒. ภรรยา ๓. สามี ชุติกันทั้งสามคน แต่เอาเครื่องประดับที่มีค่าออก(ถูกโจรปล้น) และกุมอมแมม
สมบัติสมบัติ (เพราะเดินทางไกล หิว และถูกปล้นทรัพย์) ๔. ยาจก แต่งชุดขอทาน

เปิดกล้อง

ภาพไกลเห็นฉากเห็นความว่างเปล่า

เสียง คนตรึม ๆ ฟังแล้วทศุใจ

สักครู่หนึ่ง - ทางปลายทางเดิน

คนละคานกับที่มีเพิง เห็นสามี, ภัทรวดี

และภรรยา เดินโซซัดโซเซอย่างอิดโรยออกมา

ภัทรวดีทางทางจะยำแกว่าใคร ลมลูกคลุกคลาน

หลายหน แสดงว่าเดินต่อไปไม่ไหวแล้ว

สามีเห็นพืดคนมาไม่พักแล้ว

ภรรยา - (ประคองสามี) โอ... เรายกกรรมอะไรของเราหนอ

สูญฐานะแห่งความเป็นเศรษฐีแล้ว ยังต้องเจ็บตัว เสีย

ทรัพย์ติดกายด้วยโจรอีก เราเหลือเสบียงอาหาร เพียง

เพื่อบำบัดความหิวระหว่างเดินทาง โจรโจรร้ายก็ยังแย่งชิง

เอาไป.... (กับสามี) ลูกเอ๋ย พ่อของเจ้าคงอ่อนเพลีย

เพราะความหิว, เดินทางมาสามวัน ข้าวสุกแม่เมดหนึ่ง

ก็ยังไม่ตกถึงท้อง.....

ภรรยาเองก็อิดโรย จะล้มหลายหนแต่แข็งใจเดิน

สามี - เมื่อเราไปถึงกรุงโกสัมพีนแล้ว หวังได้หรือว่า โสสกเศรษฐี
จะเป็นที่พึ่งแห่งเราได้

ภรรยา - คนผู้นั้นเป็นสหายกันกับพ่อเจ้า

สามี - แต่ก็เป็นสหายที่ไม่เคยเห็นหน้ากันมาก่อน กล่าวคือ ต่างได้
ยินยิตศัพทซึ่งกันและกัน แล้วจึงส่งบรรณาการ เพื่อขอเป็น
ไมตรีต่อกัน..... โดยสัมพันธ์เพียงเท่านี้ ไหนเลยจะหวังพึ่ง
โสสกเศรษฐีได้

ภรรยา - เราไม่มีแหล่งหวังได้อีก แม้อย่างไรก็ต้องไปสู่ท่าน โสสก...
หนทางจากนี้ไปเหลือไกลเพียงชั่วเดินถึงวันก็จะถึง

สามี - (มองพ่อ) แต่พ่อกำลังจะเดินต่อไปได้ไม่... ซาคิดว่า

เราพักให้ท่านได้ดูแลเหนื่อยชั่วครู่ก่อน

ภรรยา - (ดูไปที่เพิง) ช่วยกันประคองพ่อเจ้าไปพัก ณ ที่นั่นเถิด.....

ยาสดโอฬาร

ทางประคองภัทรวดีไปสู่เพิง ถึงที่นั้นภัทรวดี

เห็นยาจกคนหนึ่งมา-กินข้าว ภัทรวดีหิวจัด

โผเตวไปจะแย่งกิน ยาจกยกข้าวหนี ภัททคีย์
ไขวคว้า-เรียกหา (เศรษฐีขอทานยาจก)

ภัททคีย์ - (เหนื่อยมากแต่หิวจัด) ข้าว...ขอ - ขอข้าวให้ข้ากินบ้าง
.....ข้าว.....ข้าว.....-

ภรรยา - (กับยาจก) แสดงอาการหิว)

ภัททคีย์ - (ครวญ) ข้าว...ขอ...ข้าว.....ข้าว

สามา - (สังเวช - หิวยาจก) ไตโปรตุเกิดทาน...บิณฑบาตเจ้า
ออกอาหารจนไม่อาจจะเดินได้แล้ว ขอทานใดก็เอากุลมังสา
นั้นแม่เพียงนึกหนึ่งเพื่อบุรีโลก

ยาจก - (ทำท่าจะให้ แต่ขยักไว้ไม่ให้)...ข้าก็ขอผู้นั้นมา ถ้าเจ้า
อยากได้ ก็ควรไปขอเอาจากคนผู้นั้น

ภรรยา - ใครเล่าคนผู้นั้น

ยาจก - โสสกเศรษฐี

~~ยาจก~~ - ทิฆัมภ์ท่านผู้นั้น สดะทรัพย์วันละพันเป็นทานแก่คนเดินทาง คนกำพร้า
และยาจกเช่นเรา.. ชายผู้มีหน้าที่แจกทาน ชื่อ มิตตกฏุมพตี
เจ้าจงไปขอรับเอาจากคนผู้นั้น

ภรรยา - (กับสามา) สามาเอ๋ย เราคงได้ฟัง เศรษฐีโสสกณแล้ว
ควยทานใจบุญ ~~คน~~คนทั่วไปอันมิใช่สหยาเวนพวของเจ้า ก็ยังอาจ
ได้ทาน.....เราไปสุทธานโสสกกันเถิด

สามา - พอมิอาจเดินได้ เราจะไปได้อย่างไรเล่า

ภรรยา - (นึกได้ - ห่อ - ถอนใจ)

สามา - ให้ข้าไปขออาหารจากมิตตกฏุมพตี มาก่อน ต่อพวใดกินมีกำลัง
แล้วจึงค่อยไป ณ ที่นั้น

ภรรยา - เจ้าเป็นลูกเศรษฐี เจ้าจะไปขอทานไม่ได้

สามา - แต่ความทะนงอยู่ ก็ไม่อาจช่วยให้เราอิม.....

ภรรยา - (จนใจ) เพื่อความจำเป็นเกิดขึ้นดังนี้ ก็ขอให้แม่ไปแทนเจ้าเถิด

สามา - ข้าเป็นลูกจึงควรบำรุงผู้ให้ทำเหินคปรการหนึ่ง อีกประการหนึ่ง
ความสูงวัย และความหิวควยขาดอาหาร เป็นเหตุผลให้แม่ควร
อยู่ทน

ภรรยา - เจ้าก็หิวมิใช่หรือสามา...เราทั้งสามต่างก็อดอาหารมาคุดกัน

สามา - แม่กระนั้นข้าก็อยู่ในวัยเจริญ (เกาะ - วอนแม่) แม่จงอยู่
ควยพวเถิด...ข้าจะรีบไปนำอาหารมาเพื่อเรา....

ภรรยา - โสเอ๋ย...เราเป็นเศรษฐี แต่จะต้องไปขอทานเขากิน...

สามา - แม่อย่ากังวลควยความนั้นเลย....ข้าขอลาไปเดี๋ยวนี้

ภรรยา - (ชมชื่น) แม่ไม่อย่าให้เจ้าไปแต่จันทน์แก่ใจนัก...(ไหวฟ่า)

ขอพระผู้เป็นเจ้า จงคุ้มครองลูกข้าควย.....

สามาลุกขึ้นเดินช้า ๆ เข้าหากลอง(เอาตัวปิดกลอง)

- กลายเป็น -

องค์ ๔

ฉาก ๔ โรงทาน

เวลา กลางวัน

ตัวละครและเครื่องแต่งกาย

๑. สามา ชุกเกิม ๒. มิตตกุฎุมพี ชุกหัวหน้าหาบ ๓. คนมาขอรับทาน มีทั้งชายหญิงมากมาย แต่งตัวแบบขอทาน
เปิดกล้อง

มือมิตตกุฎุมพี ตักข้าวในภาชนะใหญ่ ใส่ในภาชนะ

ของคนขอรับทาน (มีรูป ๆ กล้ายฉาก อินเคีย

กินข้าวรวมกันในฉากใบเดียว แต่แบ่งกองเป็นส่วน ๆ

ตามจำนวนคนกิน ภาชนะที่คนขอทานนำมา อาจเป็น

ใบไม้หรืออะไรก็ได้ที่แบน ๆ)

คนขอทานแย่งกันเบียดกันวุ่นวาย สามาเข้า

- เข้าไม่ได้ เป็นทนายหน, ถูกคนโน้นเบียดที่

คนนี้เบียดที่, ลมครั้งหนึ่งกว่าจะลุกได้ก็แทบแย่,

ท้อแท้ ในการนี้มิขอทานชายคนหนึ่งคอนข้างแข็ง

แรง เห็นสามาก็สงสาร (สมมติเป็นขอทาน -

๑)

สามาเดินตามหลังขอทาน ๑ เข้าไป

สามาได้รู้แล้วออกไป มองหาขอทาน ๑

จะขอบคุณแต่ไม่เจอ สามาเดินไปพันเฟรม

ภาพยังจับที่ความวุ่นวาย ถ่วงเวลาให้สามา

ไปเข้าฉากต่อ

- กลายเป็น -

องค์ ๕

ฉาก ๓ ทางเดินสายหนึ่งผ่านเพิงเล็ก ๆ

เวลา กลางคืน

ตัวละครแต่งเครื่องแต่งกาย

๑. สามา ๒. ภัททวคีย์ ๓. ภรรยา ชุกเกิมทั้ง ๓ คน

เปิดกล้อง

ภายในเพิง ภัททวคีย์นอนครางอย่างหวีโหย

ภรรยาปรนนิบัติตามแกน

เสียงคนขอแย่งกันอิงมี เบียดเบียดกันวุ่นวาย ถูกผลักไล่ มิตตกุฎุมพี ตามคน

ที่จะตักข้าวให้ก่อนว่า "ของเจ้านี่ส่วน" คนนั้นก็ตอบว่า ๑ ส่วน - ๒ ส่วน -

๓ ส่วน ตามสมควร ผู้ตักก็ตักให้ตามจำนวนขอ และพูดบอ ๆ "ใครกิน

คนเดียวรับเพียงส่วนเดียว ผู้โกงข้าขอแข่งให้ทนรก"

ขอทาน ๑ - (กับสามา) เจ้าผู้อนาถตามมาข้างหลังข้า.....

มิตตกุฎุมพี - (กับขอทาน ๑) ของเจ้านี่ส่วน

ขอทาน ๑ - ส่วนเดียว (รับแล้วออกไป)

มิตตกุฎุมพี - (กับสามา) ของเจ้านี่ส่วน

สามา - สามส่วน

มิตตกุฎุมพี - (ตักให้แล้วถาม - ตักให้คนต่อ ๆ ไป)

ภัททวคีย์ - (ครางคล้าย) ..ข้า.. ได้ข้ามาหรือยัง...

ภรรยา - (มองคนทาง - ทูลสามาเมื่อไรจะมาเสียที) คงเหลือ

ไม่นานลูกเราก็กลับพร้อมข้า..

ภัททวคีย์ - (ครางคล้าย) ข้าหว..โอย..ข้ากำลังจะตายเพราะความหิว

ภรรยา - (ร้อนใจนัก ลูกขึ้นเดินมองหาสามาแล้วรำพึง) ..ตะวัน
ตกดินแล้ว เหตุไฉนสามายังไม่กลับ

ภรรยามองสามมีเห็นสภาพนั้นแล้วร้อนใจ

ตัวเองก็หิว แต่ความรัก - ห่วงสามมีนั้นมากกว่า

ไต่ย็นเสียงสามมีคราง ก็ปวดร้าวใจตัวเองยิ่ง หลังจาก

งุ่นง่านอยู่พักหนึ่งแล้ว มองไปเห็นสามา

ภรรยา - (เห็นสามา - ตีใจ) สามา...สามา...(กับสามมี) ลูกเรากลับ
มาแล้ว.....

ภททวคีย - (ตะกตะ) ข้าว.....ข้าว

สามา - (กับแม่) ข้าวไคข้าวมา สามส่วนเพื่อเราสามคน

ภททวคีย - (เสียงสอคมมาจากในเพิงซึ่งเมื่อภรรยาและสามาไคทั้งแล้ว
กินข้าวไม่ลง).....ข้าว.....ไคข้าวมาหรือเปล่า

สามาเข้ามาภรรยาออกไปรับ

ดาตาว, พะอ, ห

สามานำภาชนะใส่ข้าว ไปวาง ภททวคีย

งก ๆ เงิน ๆ ลูกขึ้น นั่งยังไม่ทันทรงตัว

ก็เปิบข้าวกินอย่างมูมมาม กินส่วนของตัวหมก

ยังไม่หายหิว - จะเปิบ ~~ข้าว~~ ^{ข้าว} ของสามา

- ยังมี (แสดงว่านึกถึงคนอื่นเหมือนกัน)

สามาเห็นดังนั้นก็พูดเสียสละ ภรรยามอง - เข้าใจ ~~สาม~~ ^{สาม} ~~เขิน~~ ^{เขิน} ~~กิน~~ ^{กิน} อีกเด็ก ข้ามารู้สึกหิวเลย....

(เพราะรู้ว่าลูกหิว) ภททวคียขึ้นทันดังเล..

จะพูดว่า "ไม่เอา" แต่ความหิวทำให้ไม่พูด

เปิบข้าวส่วนที่ ๒ จนเกลี้ยงแล้วยังแสดงว่าไม่อิ่ม

ภรรยาจึงพูดเสียสละ

ภรรยา - ข้างก็ไม่หิว อาหารส่วนที่เหลือนั้น จงเป็นของท่านเด็ก

ภททวคีย - (ลังเล)

ภรรยา - (พูดเท็จ) ท่านอย่าไคกังวลควมข้าเลย...

ภททวคียกินอาหารส่วนของภรรยาจนหมด..

สักครู่หนึ่งซักแน้นท้อง ...ปวดท้อง - นอน

บิถตัวครวญคราง

ภททวคีย - (กินหมดแล้ว - ปวดท้อง ร้องโวยวาย)

ภรรยา - (ตกใจ) ท่านภททวคีย ..ท่านเป็นอะไรไป..ท่าน..

สามา - (ตกใจกลัว) พ่อ.. พ่อขา..

ภททวคีย - (คิ่นหนักร้องครั้งสุดท้าย - ตาย - เจ็บ ~~ท~~ ^ท ~~ทอง~~ ^{ทอง} แทะ)

ภรรยา - (จับตัวถาม เพราะยังไม่รู้ว่าตาย) ท่านเป็นอะไร..บอกข้าซิ,
การไคทำให้ท่านร้องดังนี้..ท่าน (รู้ว่าตาย - ตกใจ)...
ท่าน...(ร้องไห้โฮ)

สามา - (ตกใจ)...พ่อ...(คัง) พ่อ..

ภรรยา - (ร้องพาด) พ่อของเจ้าสิ้นใจตายเสียแล้ว)

สามา - (ผงะ - ยกมือทั้งสองขึ้นตะแบปาก พูดไม่ออก)

แม่, ลูกร้องไห้ หึงภาพให้ความรู้สึกแก่คนดู

สักครู่ จึง เลื่อนกล่องเข้า

— ผ่านภาพภรรยาและสามาไปที่ภัตตาคาร

แล้วแพนมาที่ภาชนะเปล่า

— กลายเป็น —

องค์ ๖

ฉาก ๔ โรงทาน

เวลากลางวัน

ตัวละครแต่งเครื่องแต่งกาย

ชกเกี่ยวกับองค์ ๔

เปิดกล่อง

(จากภาพภาชนะเปล่า — ภาพสุดท้าย

ขององค์ที่ ๕ กลายเป็น)

ภาชนะในมือคนรับทาน เห็นข้าวถูกตักใส่

ถาดกล่องออก เห็นมิตตภูมพี เป็นคนตัก

มีขอทานอื่นรับและรุมว้ายแบบองค์ ๔ ต่อมา

เห็นขอทาน ๑ เดินแทรกเข้า สามาเดินตามหลัง

มิตตภูมพี — (กับขอทาน๑) เจ้าต้องการกี่ส่วน

ขอทาน ๑ — ส่วนเดียว

มิตตภูมพี — (ตักให้ — ขอทาน ๑ รับแล้วไป กับสามา) เจ้าต้องการกี่ส่วน

สามา — สองส่วน

มิตตภูมพี — (มองหน้า — จะพุก แต่ไม่พุก — ตักให้)

สามารับทานแล้วเดินออก

— กลายเป็น —

องค์ ๗

ฉาก ๓. ทางเดินสายหนึ่งผ่านเพิงเล็ก ๆ

เวลา กลางวัน

ตัวละครแต่งเครื่องแต่งกาย

๑. สามา ๒. ภรรยา ชกเดิม

เปิดกล่อง — ที่หลุมฝังศพภัตตาคาร

(เอาผ้าคิบบคลุมฝัง หรืออะไรก็ได้ทำเป็นรูป

หลุมฝังศพ — ยกมาตั้งเพิ่มเข้าไปในฉาก)

ภรรยานั่งนิ่งอยู่ปลายเท้า (หลุม) เห็นคราว เสียงคนตรีชวนเศร้าใจ

น้ำตาอาบหน้า สามาเห็นแม่ — เดินเข้าไปหา,

นั่งลง — วางอาหารข้าง ๆ พยายามชมความเศร้า

สามา — ชาน้ำอาหารมาเพื่อแม่แล้ว...แม่จงอย่าคิดว่าความหิวเสียเถิด

(เห็นแม่นั่งเฉย — ประคองแม่ จักอาหารให้) ...นี่ส่วนของแม่

ภรรยาถูกกองข้าว ยื่นมือออกไป — มือนั้นสั่นเทา

...พอจะถึงกองข้าว มือตก -

พุ่มหน้า (กำลังจะตาย) สามา

ตกใจเข้าประคอง - พร้า

เล่าเล่าเล่าเล่าเล่า
อย่าลืมหัวของพ่อสิขอเล่า (ร้องไห้โฮ)
เล่าตามแล้ว .. (รำพัน)

เมื่อสามารถฟังถึงคำพูดที่ซีกเส้นใต้

ภรรยา... คอดก..... ตาย

สามา เสนอความรู้สึก... ค่อยๆ

วางศพแม่... นึกถึงชีวิตของตน..

นึกถึงจันทร์ทต - ชวนภาพ -

จันทร์ทตอยู่ในสวน (องค์ ๑ ฉาก ๑)
พุ่ม

ภาพซ่อนเงื่อนหายไป

สามามองหลุมศพพ่อ

สามามองศพแม่

กลอง ค่อย ๆ เลื่อนเข้าโคลงหน้าเต็ม

สามาน้ำตาไหล
เห็น

- กลายเป็น -

องค์ ๔

ฉาก ๔ โรงทาน

เวลา กลางวัน

ละครและเครื่องแต่งกาย - ชุ่ยเกี่ยวกับองค์ ๒

กลอง

ใกล้ปานกลาง เช่นความวุ่นวายในโรงทานเหมือนเกม เคนกลองออกเห็นเต็มฉาก

สามาถือภาชนะเกมเคนเชื่อง ๆ เข้ามาชวดทาน ๑ เห็นเข้าไปพุกก้วย

ชวดทาน - เจ้าตามหลังข้าโดยเร็ว (เดินนำ)

มิตกกุญณี - (กับชวดทาน ๑) เจ้าต้องการกี่ส่วน

สามา - แม่...แม่

ภรรยา - (ถ้าปากจะพูด แต่พูดไม่มีเสียง)

สามา - แม่...แม่อย่าทิ้งข้าไปอีก... เมื่อข้าต้อง เสียจันทร์ทตชายผู้หวัง

เขาเป็นสามีที่พึ่ง ข้าก็ยังอุ้มใจอยู่ว่า ยังมีพ่อแม่เป็นหลักชีวิต...

เมื่อสิ้นพ่อข้าร้องไห้น้ำตาเป็นสายเลือด แต่ก็ยังประคับประคองชีวิต

อยู่ต่อไปด้วยมีแม่... แม่ เป็นที่พึ่งสุดท้ายของข้า... แม่คงอยู่

กับลูกของแม่... อย่าทิ้งให้ข้าอยู่คนเดียว... ข้าไม่เจนนครชีวิต

แล้ว... ไม่มีที่พึ่งอื่นอีกแล้ว... ข้ากลัว... ข้ากลัว... แม่อย่า

ทิ้งข้า (เห็นแม่ตาย - ร้องไห้หนัก) ...แม่... (ร้องไห้หนัก)

เสียงดนตรีประเภทปี่ หรือ ขลุ่ย มีทำนองชวนเศร้าแบบ " ข้าโหย "

(ปี่พาทย์ไม้นวม) หรือ ฆระนักรรแสงของไทย เป็นแบบกราวน

จันทร์ทต - ข้าและพ่อจะกลับจากเวสาลีก่อนเพื่อเตรียมงานวิวาห์แห่งเรา
ทอดธุระรุ่งวันเพ็ญ เกื้อนอาสัพพตพเห็นแสงตะวันปรากฏบนขอบ
ฟ้าเบื้องตะวันออก ข้าและชวบนจะมาถึงบ้านนาง - แล้วรับตัว
นางไปเป็นภรรยาชีวิตของข้า... คอยข้านะสามา... คอยวัน
ที่เราจะได้อยู่รวมกันชั่วชีวิตกับ...

เสียงกัททวก็ย - สามาลูกพ่อ... แม่จันทร์ทตจะตายจากเจ้าไปแล้ว พ่อก็ยังอยู่เป็น
ที่พึ่งแห่งเจ้า... พ่อจะบำรุงเจ้ามิให้จนท...

เทพเสียงภรรยา - เมื่อเราสิ้นทรัพย์ ข้าทาส บริวารของเราที่สิ้นไป ทดไปนี้เราจะ
อยู่ตามลำพัง พ่อ - แม่ - ลูก... ลูกเอ๋ย, แม่จะเป็นที่พึ่งของ
เจ้า เมื่อเจ้าร้องไห้ แม่จะเป็นผู้เช็ดน้ำตาและปลอบเจ้า...

ภาพใกล้ปานกลาง เห็นความวุ่นวายในโรงงานเหมือนเดิม เคนถ่วงออกเห็นเต็มฉาก

~~สามาถือภาชนะเดิมเดิมเรื่อง ๆ เขามาขอทาน ๑ เห็นเขาไปพูดด้วย~~

~~ขอทาน ๑ - เจ้าตามหลังข้าโดยเร็ว (เดินมา)~~

~~มิตตกุฎุมพี - (กับขอทาน ๑) เจ้าต้องการกี่ส่วน~~

ขอทาน ๑ - ส่วนเดียว

มิตตกุฎุมพี - (ตกใจ...กับสามา) เจ้าต้องการกี่ส่วน

สามา - ส่วนเดียว

สามาเกิดมาไม่เคยถูกใครกล่าวหาขายคายนะนี่

จึง "เหมือนต้องประหารด้วยหอกที่อก และ

เหมือนรศคว่าน้ำค้างที่แปล" ขอทานอื่น ๆ

ไต่ยั้งนั้นก็ทำเสียง แอ้อ ค่ำทอสามาลัน

เสียงค่ำทอและเสียงค่ำของมิตตกุฎุมพีนั้นทำให้

สามาพูดอะไรไม่ถูกในชั้นต้น ภาพจับที่สามา

แสดงความรู้สึก - เสียใจจนปากคอสั่น

(คำคำทอใช้ตามที่ซึกเส้นได้ไว้) ..กระเทือน

ใจยิ่งนัก เป็นนานกว่าจะยกมือขึ้น ๆ ไหว้มิตตกุฎุมพี

และพูด "โปรดยาคำขานาเลยนาย"

มิตตกุฎุมพี - (ไม่ตกใจโกรธเกรี้ยวขึ้นมาทันที - ชื่นหน้าค่า) จงนิมิตหายเถิด

หญิงน้อย ข้าจำหน้าเจ้าได้ละ วันแรกเจ้าขอรับ ๓ ส่วน

วันที่ ๒ เจ้าขอรับ ๒ ส่วน ที่เจ้าจงการมากดังนั้นด้วย

ความโลภ จะกะ และโกง... ได้ไปมากคงกินไม่หมดละซี

วันนี้จึงไกรจกประมาณทองขอรับเพียง ^{ส่วน} ~~ส่วน~~ เดียว

(ทิ้งระยะพูดครั้งนี้ คำทอสามานาน ๆ)

สามา - โปรดยาคำขานาเลยนาย.. โปรดยาคำขานาเลย

มิตตกุฎุมพี - คนไม่มีความละอายแก่ใจเช่นเจ้าควรด้วยการสาปแช่ง...

ข้ากล่าวแล้วว่าผู้โกงจะแข่งให้ตนรอก

สามา - ข้าไม่ได้โกง....

มิตตกุฎุมพี - ที่เจ้าขอรับ ๓ ส่วน วันก่อน ๒ ส่วน ~~ส่วน~~ วันวานนั้นแหละโกง

สามา - นายอย่าเข้าใจข้าผิด

มิตตกุฎุมพี - เจ้าขอรับเพียงส่วนเดียววันนี้ ด้วยประมาณทองแล้วไรหรือไม

สามา - ข้ารับส่วนเดียวเพื่อคนผู้เดียว

มิตตกุฎุมพี - ก็แล้วที่เจ้ารับ ๓ ส่วน และ ๒ ส่วนเล่า

สามา - ในวันก่อนข้าขอรับ ๓ ส่วน ก็ด้วยยังมีพ่อและแม่อยู่ ที่ข้าขอรับ

๒ ส่วน วันวานด้วยเหลือแต่แม่ มานี้ที่เหลือข้าผู้เดียว ข้าจึง

ขอรับทานจากท่านเพียงส่วนเดียว

มิตตกุฎุมพี - (ชักสนใจ - เห็นใจ) พ่อและแม่เจ้าไปแห่งใดเสีย....

สามา - พ่อข้าหิวยิ่ง กินอาหาร ๓ ส่วนคนเดียวจึงเกิดอาพาธ

ถึงแก่ ^{ชีวิต} ~~ชีวิต~~

มิตตกุฎุมพี - และแม่ของเจ้าละ

สามา - แม่ข้าหิวดุจกัน พ่อจะไถ่กินอาหารก็ชิงสิ้นชีวิตเสียก่อน.....

มิตตกุฎุมพี - (สงสารจับใจ) โอ...ข้านี้ปากเลวแท้ เจ้าเคราะห์ร้าย

มาก ~~นัก~~ ควรที่ข้าจะสงสาร และช่วยบรรเทาทุกข์ กลับข้าเดิม

ข้าขออภัยต่อเจ้า....

สามา - ข้าไม่ถือโทษแก่ท่าน

ขอทานได้ฟังความจริงที่สามาพูดก็เงยบกริบ -
เห็นใจ

มิตตกุฎุมพี - เจ้าผู้มากท้าวออกค้ำชูชื่อใด

สามา - สามา...เป็นชื่อข้า

มิตตกุฎุมพี - เจ้าไม่มีพ่อแม่อยู่เป็นที่พึ่งแล้วและเป็นหญิง อย่าได้จริงจัง
คนเกี้ยวเลย จงอยู่ควยข้า...ข้าจะรักและเลี้ยงเจ้า
เยี่ยงบุตร

สามาเห็นน้ำใจ ทรุกดลงเอามือทั้งสองแตะเท้า

มิตตกุฎุมพีแล้วยกมาแตะที่หน้าผากตน (แสดงความ

เคารพแบบลูกกับพ่อ) มิตตกุฎุมพีประคองสามาขึ้น สามา - ข้าขอบใจท่านยิ่งและจะยึดท่านเป็นบิดา...

แสดงความปรารถนาร่วมอย่างพ่อกับลูก)

- เลื่อนออก -

สามา

แทรกโฆษณาครั้งที่สอง

องค์ ๕

ฉาก ๕ โรงหา มีโรงตั้งทำเป็นทางเดินเข้าทางหนึ่ง, ออกอีกทางหนึ่ง

เวลา กลางวัน

ตัวละครและเครื่องแต่งกาย ชุดเดิมขององค์ ๕ (แต่เหตุการณ์เกิดขึ้นขณะเวลา)

เปิดกลาง

เห็นขอทานเรียงแถวกันเข้าไป (เพราะประตูเข้ามึงกับให้เข้าไต่ที่ละคน) รับทานจากมิตตกุญฑ์ที่ได้รับแล้ว
เดินออกอีกทางหนึ่งดูเป็นระเบียบเรียบร้อย - ไม่น่า
จะอะไรไกลหลังก่อน ขอทาน ๑ เดินเข้าคนสุดท้าย
(คำถาม "เจ้าต้องการกี่ส่วน" คำตอบเท่านั้นเท่านี้
ส่วน ยังไข้อยู่ตามเดิม ขอทาน ๑ กับมิตตกุญฑ์
ภายหลังถาม - ตอบกันแล้ว จึงเริ่มบทเจรจา)

ขอทาน ๑ - ข้าแทนาย ความเรียบร้อยกันเกิดขึ้นนี้ น่าดีศรวรบันถัก กรา
กอนผู้คนที่รับทานต้องแย่งกัน เบียดกัน โกลาหลและเสียง
ก็ดังถึง...

มิตตกุญฑ์ - (ชี้ที่รีว) สิ่งนี้ นำความเรียบร้อยมาให้ ~~ให้~~.

ขอทาน ๑ - ข้าไกรถามนายมานานแล้ว แต่โอกาสไม่ว่าง

มิตตกุญฑ์ - เจ้าจะถามการใดก็ถาม

ขอทาน ๑ - (ชี้รีว)...สิ่งนี้เกิดขึ้นไ้ช่วยความอดทนของนายหรือ

มิตตกุญฑ์ - ด้วยความอดทนของสามา บุตรบุญธรรมแห่งเรา

ขอทาน ๑ - สามา...(ยิ้ม)...

มิตตกุญฑ์ - นางชื่อสามา แต่เพราะนางเป็นผู้สร้างรีวนี้ นางจึงไ้ชื่อ
ใหม่ สามารัก

ขอทาน ๑ - (รำพึง) วลี ก็คือ รีว

มิตตกุญฑ์ - ถูกของเจ้าแล้ว วลีคือรีวและสามารักก็เกิด สามาผู้สร้างรีว

ขอทาน ๑ - ข้าขอสรเสริญนาง...และเป็นกุศลของนางยิ่งที่ไ้ไ้ช่วย
ทาน...

มิตตกุญฑ์ - สามารักไ้ไ้ช่วยช่วยข้าแล้ว

ขอทาน ๑ - (ซังก - จะถาม แต่ยังไม่ทันถาม)

มิตตกุญฑ์ - โสสกเสรมรู้กัที่ซแห่งสามาและไ้ไ้เป็นสหายกันกับท่าน
ภักทวักยผู้บิภาของนาง โสสกจึงขอสามาไปจากข้า เพื่อ
ความเป็นบุตรบุญธรรมแห่งคน

ขอทาน ๑ - ดูกระนั้นมั้งนี้ สามารักก็คงอยู่ช่วยท่านโสสก

มิตตกุญฑ์ ^{หาได้} - ท่านโสสกปรนสุขแทนนางโดยไ้ให้หญิง ๕๐๐ คนเป็นบริวาร...

แต่สามารักไ้ไ้ช่วยช่วยโสสกเสรม ^{ไม่}แล้ว

ขอทาน ๑ - (งงใจ) ความที่นายกล่าวข้าบังแคงใจอยู่...สามารัก ^{หาได้}

- ~~ควรตั้งวัดขึ้นที่ตำบลบ้านใหม่~~ ไก่เสกจากพระเชตะวัน เมืองสาวัตถี
นายพระพักรับมาได้อีกหนึ่งตัวแล้ว

คุณ - เรื่องของพระสมณโคตม - เกี่ยวอะไรกับเรา...

โกวินทร์ - เมื่อพระสมณโลกมเสด็จสู่สาวักดิ์ พระเจ้าป-เสนทิ ทรง
นิมนต์พร้อมด้วยภิกษุอื่นหนึ่งพันรูป ถวายทานด้วยพระหัตถ์
๗ วัน

ดูแทน - พระสมณโคตมมาสู่ ~~โคตม~~ โคตมที่ เมืองเรากลับกิจกันใด

เดวิดทร์ - สามเสนาผู้^๑ในเมืองเรา อันประกอบด้วยโสม
 เสนาผู้^๑สร้างวิหารโสมคาราม, กุกกุเสนาผู้^๑สร้างวิหาร
 กุกกุคาราม, ปาวาริกเสนาผู้^๑สร้างวิหารปาวาริการาม...
 สามเสนาผู้^๑ทั้งกลาวนี้ สร้างวิหารเสร็จแล้ว จึงให้นายชาว
 มาลาซึก สุนะ เป็นอุปัฏฐากและนิมนต์พระสมณโคดมกับสาวก
 มาเพื่อประทับ^๑, ถากัณและแสดงธรรม... ข้าพระองค์โดย
 ตำแหน่งมหาดมายุ จึงกราบทูลความนี้เพื่อทรงทราบและ
 พิจารณาโดยควร...

เสียงมาคันธียา - (ซึก) แทะฉฉฉฉฉฉโดยตำแหน่งจักรมเหสี ชอกราบทูล
พระองค์ว่า... ไ้ควรแบ่แก่ชักของมหาสมณเฑ็นนี้ ที่ระไให้ดวง

มากันทีเฝ้า, ออกมาตามทวายนางกำลืและนางข้าหลวงณ มาถึงโกลัสนี้

๑ - ๓ กษ

ดูแทน - มากันทีบ... ไฉนนางกล่าวถึงนั้น

มากันหึยา - ทนจนฉันทว่าโดยบึกเลาใจจงรักภักดีกัพระองค์เป็นที่ตั้ง...
สมณะโลกมนั้น ฉาทัยความเป็นบรรพชิต ปลุกความนิยมคน
เพื่อหวังอำนาจราชศักดิ์ภายหลัง...

โควิินทร์ - พระนางกล่าวหาพระสมณโกกมณกรจันท์ ก็แปลกจริงยัง เป็น
เจ้าชายสิทธิ์ตะอู๋ ในศากยวงศ์กันสูงยิ่ง แม้ความเป็นมหา
จักรพรรดิก็น่าจะไม่ยินดีที่จะรับแล้ว... เหตุใดจึงจะตั้งไข
ความเป็นบรรพตให้ตลอดวงคนเพื่อหวังอำนาจราชศักดิ์เพียง

๒๑๑
๑
นาคันทียา - ท่านเป็นพวกสมณโคดมจึงกล่าวความเข้ากัน

โควิทร์ - ทานิก...^๑ ขำพร ระงกถ้าวความโอยเห็นการ

[illegible]

ดูเพน - ความทั้งหลาย ก็ชั่วร้าย การใดเรายังไม่แจ้ง... ขอเวลาให้
เราพิจารณาาก่อน... ~~อย่าไปยุ่ง~~ ~~อย่าไปยุ่ง~~ ~~อย่าไปยุ่ง~~ เราไม่มีอะไรจะทำ
~~มันก็~~ (ออกไป) ~~นี่คือ~~ ~~นี่คือ~~ ~~นี่คือ~~

พระเจ้ายศนอกไป ราชบุรุษตาม มาคันทิยามอง

— อีกรัก นางกาดีแนเข้าเฝ้า

70000 - 1/1/77

นากัณฑ์ยา - (ชมเจ้าบ่าวเจ้าสาว) ...สมณโคตม - ...อี...

21/2/2020

- ข้าจะไม่ยอมให้ท่านอยู่ในโลกนี้

กาลิ - อีกาลิกันนี้ มีการโกหกจะรับใช้พระนางได้...

มากันทียา - (กับกาลิ)...ข้ายังไม่คลายแค้นที่สมณโคตมกลืนกินข้า...

(นึกถึงความหลัง)...เมื่อครั้งที่ข้าอยู่กับบิดามารดาใน

นคร บิดาของข้าได้เห็นสมณโคตมก็พึงใจ พาข้าไปพบเพื่อน
ให้เป็นภรรยา... ข้าขณะนั้นสาวและสวย ชายทั้งหลาย ที่
แคว้นกุรุ ไม่พองในทิวข้ายิ่ง แต่...สมณโคตม กลับไม่ต้องการข้า...

เท่านั้นยังไม่พอยังประจานความงามแห่งเรือน
ร่างของข้าอีกด้วย เห็นไปกัณษบุตรและกฤษี(กะ - รี - สะ)
กันเหินและสกล...ไม่ปรารถนาจะถูกต้องข้า แม้ยกให้

...ข้าเจ็บ - ข้าจำและข้าพยายาม... ..บิดา มารดา
หลงสมณโคตม พาข้าไปปากไว้กับญาติผู้เยาว์ แล้วจากไป

กับพระบรมศาสดายู้นั้น คนผู้เยาว์นำข้ามาถวายเป็นอัครมเหสี
ของพระเจ้ากุเทน.....หลายปีแล้วนะ แต่ความ

แค้นที่ข้ามีต่อสมณโคตม ยังไม่หมดสิ้นไป.....

กาลิ - อีกาลิก็แค้นถวายพระนาง.....

มากันทียา - กาลิ เจ้าจงนำทรัพย์สินของข้าไปจ้างชนวรรณะสุตรอันต่ำ
และกระหายทรัพย์สินทั้งชาย หญิง ให้หา บริภายสมณโคตมผู้เข้า
มาสู่เมืองให้เจ็บ และหนีออกจากเมืองไปในที่สุด.....

กาลิ - พด:

กาลิ พระแม่/การ/เดนม/สมณโคตม
ด้วย/พระ/อภินิหาร/พด:

กาลิ ๑๖ พทพส พระแม่/การ/เดนม/สมณโคตม
หรือพระ/อภินิหาร/พด: ... ขอไม่/ได้/การ/อภินิหาร

กาลิ ๑๗ ... ขอ/อภินิหาร/พด:

กัลดง เดินเข้าโกลสมากันทียา
เห็นความทุกข์ในสีหน้า

— เลื่อนออก —

ฉันขณควย~~อ~~~~ก~~กวน...ตลอดเวลาที่เรากำลังใช้ชีวิต ใน

วัยรณ แห่งความรักแรก เราหวังจะบิีกเฝ้าชายที่รักนั้น

เป็นสาวที่รักที่จริง แทะขายเนื้อกายจากเราไป.....

~~สวนปศุสัตว์~~ อันเป็นที่ระลึกถึงแห่งเรามากน และ

เราหวังจะยึดเอาเป็นที่ระลึกที่ฝัง เราก็ต้องพลัดพราก

จากทางทั้งสอง.....แต่ละครั้งที่เรากองดูก็เลยพลักราก

จากนี้เป็นที่รักและสิ่งของอันรัก เราขอเข้าใจยิ่ง อีกทั้ง

สลายของบุคคล ซึ่งเรายึดเป็นที่ระลึกที่ฝัง ก็ทำให้เราพบ

หว่าน หัน จนมีคล้ายใคร เป็นที่ระลึกที่พึงนึก

สิริมา - บัดนี้พระมหากษัตริย์เป็นที่ระลึกที่พึง ถิ่นมั่นคงของพระแม่เจ้าแล้ว

สามา - เราอยากจะหวังเช่นนั้น แต่บางครั้งเราดังเด...กั้วนึกหวัง

อีก...สิริมาเดย การมาอยู่^๑ในวัง^๒กัน^๓แวก^๔ดก^๕ม^๖ควย^๗ผู้คน^๘มากมาย

และถูกมดคันคันยิบยิบรบกวน เหงาที่เราจะยินดีเป็นสุข แต่ไหน

หมด บางขณะเราจึงรู้สึกว้าเหว่ ประหนึ่งยืนอยู่ในที่เปลี่ยว

ตามลัทธิเดิวยกย... เราต้องการที่ระลึกที่พึงโดยแนใจว่า

จะไม่พลัดพรากหรือตายจากเราไปอีก...

เลื่อนนอก ที่สามารวก

แทรกโฆษณาครั้งที่ ๓

72/24767

$\frac{7}{8} \times 100 = 87\% \text{ वा}$

๒๖๖
กคไป

3 207

১৭৭১ ১৭৭২

จาก ๗ ส่วนหนึ่งของของบ **รสามพร** นางมาคันทีษา

เวลา ๑๑.๐๐ น. ถึงที่ทำการ

๑. มาถันนิศา ชุตตมัญญวัง ๒. นางภาวี่ ชุตติเม ๓. นางชานฉวงตองคน
อยู่เวรปรนนิบัติ .

เปิดออก

มากันที่เขาคันเจิมแล้วเจอกับนางกาดี พี่โกลนไป
 ทำงานในป่าร้าง

หมายเหตุ นาก ๖ - ๗ อยู่ด้วยกันเกือบเป็น

จากเดิมกัน **จา** ไหมมีปากัน เพราะฉะนั้นการกัก

ภาพ และไ้ยอมรับเสียงจึงทำไ้ทัน - โดยวิจิ:

๑. คณบดี รองคณบดี อธิการบดี และ เป็นคนไป จะ

๑๑๕๖) กับภาพพระ...สองการเรืองเวลา.

มากขึ้น - (คุณเจี๊ยบ) เพราะอะไร ... เพราะอะไร

สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้ามหามาลา

มันจึงไคเล็กลง ปรึกษา

กาฬ - นามิโกพระนางเจ้า

มาคน - ก็แล้วช่วยบอกเขา... ผมมีเพื่อน ^{ตาม} ^{ตัว} ^{อีก} ^{ด้วย}

๗ 1 ๖ ๕
เรื่องความผิดกักขัง

1000

องค ๑๔.

ฉาก ๒. ห้องบรรทมของสามาวดี.

เวลา กลางวัน

ตัวละครและเครื่องแต่งกาย ๑. สามาวดี ชุดอยู่กับวัง (ถ้าเปลี่ยนชุดใหม่ได้จะดี), ๒. สิริมา, ๓. นางคอม, ๔. นางชาหลวงอยู่เวรปรณิบัติ ๒ คน, หมายเลข ๒ - ๔ จะแต่งชุดเดิมก็ได้.

เปิดกล้อง - ดอกไม้ในมือนางคอม จำนวนมากกว่าเก้า

สองเท่า (คราวนี้ซื้อเต็มไม้ยกยก) เห็นนางคอมเดิน

ผ่านสิริมา ทาทางของนางคอมนับตั้งแต่เริ่มมองนี้เป็นต้น

ไปสำรวจอย่างผู้ทรงศีล สิริมาเห็น นดอกไม้มากกว่าเก้า

สิริมา - ดอกไม้คราวนี้มากกว่าเดิม เจ้าซื้อมาด้วยเงินเท่าใด

นางคอม - ๔ กหาปณะ

สิริมา - แล้ววันก่อน ๆ เจ้า

นางคอม - ข้าพเจ้าซื้อเพียง ๔ กหาปณะ

สิริมา - อีก ๔ กหาปณะเจ้าก็ยกยกไว้เพื่อตน.... เจ้าเป็นนาง
ทาสีที่ชั่วช้า คดโกง เร่งเอาเงินที่เจ้ายกยกไว้
มาคืนแก่พระแม่เจ้า

สามา - เก็บก่อน สิริมา....

สิริมา - นางทาสีผู้นี้โกงเงิน.....

สามา - (ซัด) ความจริงทั้งหลายที่เจ้าพูดแก่กัน เราได้ยินแล้ว
.....ช่างเถอะ ชูชุตตรา ไม่ต้องคืนเงินให้เรา แต่
จงให้เราทราบว่า วันก่อน ๆ เจ้ายกยกเงินค่าดอก
ไม้ ไว้กี่หนึ่ง แล้วเหตุใดวันนี้ จึงเลิกประพฤตินั้นเสียเล่า

นางคอม - หม่อมฉันได้ฟังธรรมจากพระสมณโคตมโดยนิมนต์ของนาย
สุนนมาลาการ.....

สามา - พระธรรมของพระสมณโคตม มีความสำคัญสถานใด จึง
อาจเปลี่ยนคนผู้โกงเช่นเจ้าได้.....

นางคอม - พระธรรมนั้นเป็นดังอมฤตรส แม้กินแล้ว จะให้สุขโดยจริง

สามา - จงแสดงธรรมที่เจ้าได้สดับมาเถิด เราใคร่จะลองชิม
อมฤตรสที่เจ้าว่า.....

นางคอม - หากพระแม่เจ้าประสงค์ ก็จงจัดที่ปูอาสนะให้หม่อมฉันนั่ง
เยื้องพระแม่เจ้าทรงกระทำตบมุกคณสักการะ

สิริมา - (สอด) ชูชุตตรา ฐานะแห่งเจ้าเป็นนางทาสี จะนั่ง
สูงกว่าพระแม่เจ้าไม่ได้

นางคอม - ขอฟเจ้าเป็นสาวกของพระสมณโคตมแล้ว และกำลังจะ
แสดงธรรม.... อันธรรมนั้นเป็นของสูงควรแก่การสักการะ

สิริมา - (ทำท่าจะเลียง แก่..)

สามาวดีเข้ามาซัดจังหวะ

สามา - สิริม่า จงจัดที่เพื่อการแสดงธรรม ตามความประสงค์
ของขุขุคตรา - เด็ก... ..

เลื่อนออก

แทรกโฆษณา ครั้งที่ ๓

องก์ ๑๕.

ฉาก ๖. ห้องบรรทมของสามาวดี

เวลา กลางวัน

ตัวละครและเครื่องแต่งกาย ๑. นางคอม (ขุขุคตรา) แต่งชุดนางสี (ขาว, มีผ้าหมักวับ), ๒. ตัวละคร
นอกจากนี้เหมือน องก์ ๑๔. และถ้าอาจหาผู้แสดงหญิงจำนวนมาก ๆ มาเป็นข้าทาสของสามาวดี รวมทั้งธรรม
ควยก็จะดี

หมายเหตุ. ฉากนี้สำคัญมาก แสง เป็นส่วนประกอบสำคัญยิ่ง โปรดดับไฟและเปิดไฟตามบท, ตัวละคร
พร้อมในฉาก นางคอมนั่งบนอาสนะ จับพัดใบลานอันวิจิตรถือบังหน้า สามาวดีและบริวารจำนวน
มากนั่งอยู่รายรอบ อากาของสามาเบื้องต้นยังมีทุกข์ - ก้นหน้าเศร้าซึมอยู่ บริวารก็ดูจะไม่
สนใจเสียเลย (นั่นหมายถึงก่อนนางคอมแสดงธรรม).... แสง ในห้องสง สว่างอยู่เฉพาะ
ตรงนางคอม รอบ ๆ ยังมีคัมภีร์ (แสงไฟเปรียบดังแสดงธรรม)

เปิดกล้อง เห็นบริวารของสามาวดี อยู่ในอาการ
" จ่ำใจพัง " สามาวดีตั้งใจแต่ยังเศร้า
โสรกอยู่ (อย่าเพิ่งให้เห็นนางคอม)

นางคอม - หม่อมฉันไ้สดับแล้วซึ่งธรรมจากพระสมณโคตมดังนี้

พระสมณโคตมทรงแสดงอริยสัจสี่ คือความจริงแท้
๔ ประการ ได้แก่ทุกข์, เหตุให้เกิดทุกข์, ความดับ
ทุกข์, และหนทางดับทุกข์

อันทุกข์นั้นได้ปรากฏแล้ว ในความเกิด, ความแก่,
ความตาย, ความโศก, ความร่ำไห้, ความเสียใจ,
ความแค้นใจ ความประสพกับสิ่งอันไม่เป็นที่รักก็เป็นทุกข์
ความพลัดพรากจากสิ่งอันเป็นที่รักก็เป็นทุกข์, ปราณณา
อันใดไม่ได้อันนั้นก็ เป็นทุกข์ — บท ๑๐๑

เหตุอันก่อให้เกิดทุกข์ดังกล่าวนี้ ก็คือความอยาก
เป็นต้นว่า ออยากในรูป ออยากในความเป็นอนันนอย่างนี้
การดับทุกข์และหนทางดับทุกข์นั้นให้ดับที่เหตุ คือความ
อยากเสีย ทรงแสดงให้พิจารณาถึงความจริงว่า

" ยังกัญจิ สมุททปะ ธัมมัง สัพพันตัง นิโรธะ ชัมมัง "

— สิ่งใดมีความเกิดสิ่งนั้นมีความดับเป็นธรรมดา....

คนเราเกิดมาย่อมประสพกับ สุข,ทุกข์, นินทา, สรรเสริญ
พบกันแล้วต้องพลัดพรากจากกันเป็นธรรมดา สิ่งทั้งปวง
ไม่คงอยู่ในสภาพเดิม ต้องเปลี่ยนแปลงไปเป็นธรรมดา

หมายเหตุ คำพูดของนางคอมจะอัดเทปไว้ก็ดี

ความรู้สึกของผู้ฟังค่อย ๆ สนใจและเริ่มสรวล
มากขึ้น ๆ ตามลำดับ

สามาวดีตั้งใจฟังและแล้วนึกถึงชีวิตตนแต่อดีต
ย้อนภาพยนตร์

แสดงเหตุการณ์ สุข,ทุกข์ ฯลฯ บางส่วนใน
อดีตเช่น เมื่อรักอยู่กับจันทร์หัต (ฉาก ๑)
คอยแต่งงาน (ฉาก ๒) รู้ว่าคู่รักตาย ร้องไห้,
พ่อแม่ตาย ร้องไห้,ต้องไปขอทาน ฯลฯ เหล่านี้
(ภาพยนตร์ ถ่ายในวันแสดงตอนมาย เมื่อชม -
ขณะชมถึงโอกาสถ่ายภาพยนตร์ไว้เสียเลย
ให้ฝ่ายข่าวของ ๗ ล้างฟิล์ม - ตัดต่อเสร็จทัน
ใช้กลางคืน)

ความรู้สึกรู้ของสามาวดี เมื่อไปถึงดึกก็ - ทบทวน
ก็เห็นจริงตามธรรม ในที่สุดจึงปลงตก
นอนปลงตก.....

แสง ไซ้ในทองส่องสว่างขึ้นทั่วกัน (เปรียบ
แสงไฟเท่ากับแสงธรรม) ในหน้าของสามาวดี
ก็เฒ่าขึ้นทันที พณางคอมแสดงธรรมจบ...

สามาวดีให้เข้าจังหวะกับคำสวดนมัสการ (๓ ครั้ง)

เมื่อโลกตระหนักถึงความไม่เที่ยง ไม่คงอยู่ เป็นธรรมดาทั้งนี้
แล้ว ก็จงทั้งตนอยู่ในความไม่ประมาทอย่าถือเอาสิ่งนี้เป็นของ
เรา สิ่งนั้นเป็นของ เขา เราย่อมประสพสิ่งกันเป็นที่รักที่พอใจ
ก็จงนึกถึงความไม่ประมาทอยู่เสมอว่า สิ่งกันเป็นที่รักที่พอใจ
แห่งเราที่ คนรักก็มิ นึกามาราคาก็ จะไม่อยู่กับเรา เป็นของเรา
ตลอดไป ย่อมต้องพลัดพรากตายจากหรือสูญสลายจากเราไป
เป็นแน่แท้

ก่อนท่านทั้งหลาย ผู้หวังพ้นทุกข์เป็นที่ถึง บัดนี้พระสมณโค
ดม ทรงแสดงแล้วซึ่งทางดำเนินถึงความดับทุกข์ (กันที่ประกอบ
กันเป็นมรรค ๘ เพื่อการปฏิบัติ กล่าวคือ ความเห็นชอบ ๑
ความคิดชอบ ๑ กล่าววาจาชอบ ๑ ทำกิจชอบ ๑ เลี้ยงชีพชอบ
๑ เพียรชอบ ๑ ระลึกชอบ ๑ ตั้งใจไว้ชอบ ๑)

บุคคลเหล่าใดรู้ยิ่งซึ่งอริยสัจ ๔ และปฏิบัติแล้วทั้งนี้ บุคคล
เหล่านั้นย่อมได้ชื่อว่าหยั่งลงในอมฤตรสแห่งธรรมของพระสมณ
โคดม และเป็นผู้พ้นแล้วจากความทุกข์ทั้งช่วง.....

เสียง (เทป) คำนมัสการ (นโม) ภาษามคธ ๓ ครั้ง

ถกด้วยเสียงสวดสรรณคม ทำจังหวะกับคำพูดของสามากับพวก
ดังนี้ (เสียงเทปเป็นแบบกราวน้อยๆให้ดังนัย) เ

เสียงเทป พุทธัง สรรณัง กัจจามิ

สามา (กับพวก - ว่าพร้อมกัน) ข้าพระเจ้าขอถึงพระพุทธเจ้า
เป็นสรณะที่ระลึก ที่พึ่ง

เสียงเทป อัมมัง สรรณัง กัจจามิ

สามา - ข้าพระเจ้า ขอถึงพระธรรมเป็นสรณะที่ระลึกที่พึ่ง

เสียงเทป สังฆัง สรรณัง กัจจามิ

สามา - ข้าพระเจ้าขอถึงพระสงฆ์เป็นสรณะที่ระลึกที่พึ่ง

เสียงดนตรีแสดงถึงความหลุดพ้นทุกข์ - โลงอารมณ์ แยกแล้ว

ขาคลคำพูด

สามา - (คนเกี่ยวพูกกับนางคอม)... ขุชชุตตรา นับแต่วันนี้เป็นต้นไป
ท่านอย่าทำงานอันคำเลย จงตั้งอยู่ในฐานะแห่งมารคาและ
อาจารย์ของพวกข้าพเจ้า.... ท่านไปสู่สำนักพระสมณโคดม
ฟังธรรมที่พระองค์ทรงแสดงแล้ว จงนำมาแสดงต่อแก่พวก
ข้าพเจ้า....

นางคอม - หากไม่ติดกายท่านเป็นราชสกุลแล้ว ข้าพเจ้าก็ใครจะพาท่าน
ทั้งหลายไปยังสำนักพระสมณโคดมด้วย

นางคอม - ทุกองค์ พระสมณโคตมและภิกษุสาวก เห็นว่าเกิดมามีบาตรอยู่ มีเส้นทางกันมานานจะพึงเห็นได้จากนี้ ชกท่านจงเจาะฝาห้อง เป็นช่องเพื่อแลดู คราเห็นพระสมณโคตมเสด็จแล้ว จึง เขยิบหัตถ์ทั้งสองออกกวาดายบังคม และบูชาด้วยเกรวียง สักการะนั้น.....

สามา - (กับนางคอม)...เราจะเจาะฝาห้องเพื่อกระทำการตั้งท่าน แะนะนำ

———— เลื่อนนอก ————

สีหะยุดทะ ทัก ๖

องค์ ๑๕

ฉาก ๓ ส่วนหนึ่งของห้องบรรทมของพระนางมัทนียา

เวลา กลางวัน

ตัวละครและเกรวียงแ่งกาย ๑. มัทนียา ชุกอยู่กับวัง (ชุกใหม่ก็ดี) ๒. นางกาฬี ๓. นางข้าหลวง ดยงาน สองคน ชุกเดิม.

เปิดกล้อง มัทนียาโกรธแค้น

3 ทศ

มัทนียา - นางสามาวดีเจาะฝาห้องกระทำการสักการะสมณโคตมที่เข้า เกลียด...สาแวงถึงว่ามันเป็นพวกกันกับมหาสมณรูปนั้น... ก็ละ เมื่อข้ายังทำอะไรสมณโคตมไม่ได้ ข้าก็จะทำแกนาง สามาวดี

กาฬี - พระนางจะทำโดยกลใด

มัทนียา - เจ้าจงไปยังนายมัทนียะคนผู้เฒ่าของข้า และแจ้งให้นำ ไก่ตายมา ๔ ตัว ไก่เป็น ๔ ตัว เมื่อมาถึงแล้วจงซ่อนอยู่ในที่ฉันทคร...ข้าจะกราบทูลพระราชาว่า บุโรหิตส่งเครื่อง บรรณาการมีไก่เป็นต้นมาถวาย พระราชาก็จะรับสั่งให้แ่ง ชัก ข้าจะกราบทูลเป็นอุบายให้ทรงใช้ คนของนางสามาวดี แ่ง และเมื่อนั้นเจ้าจงให้คนผู้เฒ่าแห่งเรา ส่งไก่เป็น ๔ ตัว ไปยังนางสามาวดี ส่วนไก่นั้นล่อยจัดส่งต่อภายหลัง...

มัทนียาหันหน้าเหี่ยม นางกาฬีเดินออก - เปิดกล้อง - ตักไป -

องค์ ๑๖

ฉาก ๖ ห้องบรรทมของสามาวดี

เวลา กลางวัน

ตัวละคร และ เกรวียงแ่งกาย ๑. สามาวดี ๒. สีริมา ๓. นางข้าหลวงดยงานอีก ๒ คน เกรวียงแ่งตัวชุกเดิม

เปิดกล้อง สีริมาพูด

สีริมา - ข้าแต่พระแม่เจ้า กันไก่นี้หะ พระราชารับสั่งให้เราแ่งถวายนั้น ยังมีชีวิตอยู่โดยสิ้นทั้ง ๔ ตัว

สามา - เราและคน ของเราทั้ง ๕๐๐ บ่าเพี้ยที่ล่อย เว้นแล้วจากการ

หาสัตว์...ไฉนจะแ่งไก่เป็นได้เล่า ~~หะ~~ หะ ทำไม่ได้ หะ สีริมา

- ตักไป -

ฉก ๑๖

๒๔.

ฉาก ๕ ราชอุทยานของพระเจ้าอุเทน

ตัวละครและเครื่องแต่งกาย ๑. พระเจ้าอุเทน ชุดเดิม ๒. มอญทึบยา ชุดเดิม ๓. ราชบุรุษ และนางข้าหลวง

ประกอบอย่างละ ๔ - ๕ คน

เปิดกล้อง มอญทึบยาพูดกับพระเจ้าอุเทน มอญ - พระนางสามาวดี มีพระทัยรักไม่สมนโลกมอยู่ เจริญแต่ทอง
ให้และกุศลโลกม, พระองค์ก็ไม่ว่าว่า... นี่พระองค์รับสั่ง
ให้แกล้งโกธวาท พระนางสามาวดีก็ไม่แกล้ง ดองรับสั่งใหม่ ให้แกล้งวาทพระสมนโลกมเด็ก พระนางสามาวดีก็จะแกล้ง
โกธทันที้

อุเทน - เราจะสั่งสามาวดีดังคำนาง...

- ตัดไป -

ฉก ๑๗

ฉาก ๖ หอชมธรรมของสามาวดี

เวลา กลางวัน

ตัวละครและเครื่องแต่งกาย ๑. สามาวดีชุดเดิม ๒. สิริมา ๓. นางข้าหลวง ๒ คน หน้าไม้ซ้ำกับฉก ๑๖

เปิดกล้อง - สามาวดีพูดกับสิริมา สามา - ที่พระราชวังสั่งให้เราแกล้งโกธวาท พระสมนโลกมนั้น หากโก
ยังเป็นอยู่ เราก็ไม่อาจแกล้งได้

สิริมา - โถนั่นคายแล้ว พระแม่เจ้า

สามา - ถ้ากระนั้น จงรีบแกล้งโกธตามรับสั่งเด็ก

- ตัดไป -

ฉก ๑๘

ฉาก ๗ ส่วนหนึ่งของหอชมธรรมของพระนางมอญทึบยา

เวลา กลางคืน

ตัวละครและเครื่องแต่งกาย ๑. พระเจ้าอุเทน ๒. มอญทึบยา ชุดเดิม ๓. นางข้าหลวง ๔. นางกสิ ชุดเดิม

หมายเหตุ - วางพินไว้โดดเด่นบรรทมควย

เปิดกล้อง มอญทึบยาพูด

มอญ - ทำไมพระองค์จึงยังนิ่งเฉยอยู่ ในเมื่อพระนางสามาวดีได้แกล้ง
ให้เห็นแล้ว ถึงความรักไม่สมนโลกม....

อุเทน - นางจะให้เราทำประการใดเท่า -

มอญ - พระองค์ทรงเห็นแล้วว่า พระนางสามาวดีไม่อาจแกล้งโกธเพื่อ
พระองค์ได้ แต่อาจแกล้งเพื่อสมนโลกมก็เมื่อการเป็นดังนี้
หากฟังละไว้ ความสัมพันธ์ของคนทั้งสองก็จะกำเริบหนัก จน
อาจทำการให้เป็นดีเสียแก่พระเกียรติได้... จึงควรอยู่ที่จะชิง
ตัดไฟต้นลม

อุเทน - ให้เราฆ่าสามาวดีหรือ

มอญ - ถ้าพระองค์ยั่วสืเนหาพระนางสามาวดีอยู่ ก็จงกระทำแก่
สมนโลกมเด็ก...

ไถ่ยื่นสามาวที่ว้างนี้ นางข้าหลวงทั้งหลาย
ก็สงบ เห็นตามสามาวก็ออกไปสู่แกนประหาร

สามา - เราทั้งหลายบิณฑบาตพระรัตน ตรี เป็นสรวงที่ระลึกที่พึ่ง แล้วไม่
โชหรือ.... อัมโมทเว รักขติ รัมมจารี - ชรรณกณ
กรรมผู้ประพฤติธรรม....ก็เมื่อเราประพฤติธรรมแล้ว อดได้
เกรงกลัวต่อภัยใดเลย ชรรณนั้นแหละจะคุ้มครองเราเอง....

แทรกพบเรื่องทองสมุก หรือ สไลด์ "เอสโซ"

รวมรวม

องค์ ๒๐

ฉาก ๕ ราชอุทยานของพระเจ้าอุเทน

เวลา กลางวัน

ตัวละครและเครื่องแต่งกาย ชูทเดียวกับองค์ ๑๕ แต่เพิ่มข้าหลวงของสามาวที่อีกหลาย ๆ คน
(ยกเว้นนางมาคันทียา - ไม่มี)

เปิดกล้อง เห็นแถวยาวเหยียดของนางข้าหลวง และสามาวที่ซึ่งยืนอยู่เบื้องหน้าในอาการสงบ เห็นพระเจ้าอุเทน
ทรงยืน - หีบลูกศรขึ้นพาดสาย - โกงในท้าย
- ตักไป -

ภาพยนตร์ ฟาลัน - แฉก (หรือนำเป็นฟองน้ำ) ไหว เสียงประกอบตามภาพยนตร์
- ตักไป -

3 นาที

4 นาที

มือพระเจ้าอุเทนจับลูกศร (ในท้ายไปแล้ว แต่ลูกศรย้อนกลับมาสู่เป้าหัวใจของคน)

เสียงอุเทน - (เพ - เพราะเป็นเสียงในใจ)

ลูกศรที่เรายิงไป อาจแทงทะลุได้แม้หินอันแข็ง จึงควรทำด้วย
ชีวิตสามาวที่กับพวกทั้งหมดได้ แต่ไหนหนอเมื่อเรายิงไปแล้ว
ลูกศรนี้จึงย้อนกลับมาสู่เราผู้ยิง.... ทำไม....
แน่แล้ว... สามาวที่ไม่นิค นางประพฤติธรรม ชรรณจึง
คุ้มครองนาง...ลูกศรนี้ ไม่มีจิต ไม่ใช่สัตว์ ไม่ใช่ของมี
ชีวิต ก็ยังรู้คุณไม่ทำร้ายสามาวที่ ส่วนเราผู้เป็นมนุษย์กลับ
ไม่รู้คุณนาง และทำร้ายนาง...

อุเทน ทิดได้ทั้งนี้ ก็ทั้งลูกศรและกันธนูเสีย
" ทรงประคองอัญชลีนั่งกระหย่งแทบขาดมูดู
ของพระนางสามาวที่ "

อุเทน - (พูดซัด)เราเห็นเห็น เลื่อนหลง ทิศทั้งปวงมีอีกเรา
....สามาวที่เอย นางจง เป็นแสงสว่างแห่งเรากว้ย...
เป็นสรวงที่ระลึกที่พึ่งของเรากว้ย

สามา - ข้าแถมหาราช อย่างตรงถึง พมณฉัน เป็นสรวงที่ระลึกที่พึ่งโดย
....พมณฉันถึงพระพุท, พระธรรม, พระสงฆ์เป็นสรวงที่ระลึก
ที่พึ่ง ขอพระองค์ทรงถึงพระรัตนตรัยนี้เป็นสรวงที่ระลึกที่พึ่ง
เถิด.....

อุเทน - เราจะถึงพระรัตนตรัยเป็นสรวงที่ระลึกที่พึ่ง....สำหรับนาง
จงขอสิ่งพึงประสงค์จากเราเถิด เราจะให้นางทุกอย่าง แม้
แม้เงินและทรัพย์สมบัติ

สามา - พมณฉันไม่ประสงค์สิ่งเหล่านั้น

รวมรวมมี ๓๓ นาที ๓๓ นาที
รวมรวมมี ๓๓ นาที ๓๓ นาที
รวมรวมมี ๓๓ นาที ๓๓ นาที

อุเทน - นางประสงฆ์สิ่งใดเล่า
สามา - หากพระองค์จะทรงกรุณาแล้ว ทรงนิมนต์พระสมณะโคดมและ
ภิกษุสาวก ๕๐๐ รูปมาสู่พระราชวังเมืองนิจเจ็ด หม่อมฉันเกร
กายบังคม และพึงอริยม

อุเทน - เราจะจัดให้ตามท่านประสงฆ์ ~~(แล้วจะจัดให้ตามท่านประสงฆ์)~~ ~~(แล้วจะจัดให้ตามท่านประสงฆ์)~~

~~แต่~~ - สโลกัโฆษณา

ดงกั ๒๑ ~~อัมพหิมาตพิยา~~

ฉาก ~~ปราศุขยานมณฑลพะเจ้าอุเทน~~

เขดา กลางคืน

ตัวละครและเครื่องแต่งกาย -- ๑. มากันทียา ๒. นางกาลิ ชุกเกิม กัไก ๓. อาร (นายมากันทียะ) ชุกชวบ้าน

เปิดกล่อง มากันทียากับนางกาลิเดินเข้ามา แล้วพูดถามกัน

มากัน - ไหนเล่า กณญ์อาร์ของข้า

กาลิ - (ชี้) นายมากันทียะ ที่พระนางให้หม่อมฉันไปตามมา กอญพญ
ณ ที่นั่นแล้ว

มากันทียาเดินไป อารโผล่ออกมาพบจากที่ซอกนแห่งหนึ่ง

อาร - หลานข้า มีการไถระใช้อารอีกหรือ

มากัน - การที่ข้าทำกับนางตามาภิมาแล้วนั้น ยังไม่ปรากฏผล อารจึง
ไถระพบอาร เพื่อกระทำแก่นางสามารกัใหม่

อาร ~~พญมาระกั~~ - ~~ข้า~~ทำด้วยกลใดอีกเล่า

มากัน - พญนี้ พระราชาจะเสด็จประพาสป่า กวพระสหายในยาม
กลางคืน, จึงเป็นโอกาสเหมาะ.....อารจึงเปิดเรือนกลังผ้า
และน้ำมัน แล้วนำไปยังปราสาทนางสามารกั, ปิดประตูกันยนต์
ภายนอกปราสาทนั้นเสีย, เคาผ้าและน้ำมันเป็นเชื้อ เผาปรา
สาท, ฆ่าให้นางสามารกักับพวกรอดชีวิตอยู่ได้แม้เพียงหนึ่ง

กล่องเลื่อนเข้าโกลสหน้ อาร

- กลายเป็น -

~~แล้วอารจะกระทำด้วยกลใดอีกเล่า~~ (พักนะ)
แล้วอารจะกระทำด้วยกลใดอีกเล่า แล้วอารจะ
ทำ.

ฉาก ๒ ห้องบรรทมของสามาวดี

เวลา กลางคืน

ตัวละครและเครื่องแต่งกาย ๑. สามาวดี ๒. นางข้าหลวงทั้งหมดเท่าที่จะมากได้ (ยกเว้นนางคอม) แต่งชุดเดิม

เปิดกล้อง ฉากเปล่าเต็มฉาก

เสียงนางข้าหลวงจำนวนมากร้องและวิ่งมา

สามาวดีเข้ามาทางหนึ่ง นางข้าหลวงอีกหลายคน

(ไฟไหม้)

วิ่งเข้ามาอีกทางหนึ่ง - กรูเกรียวและพลุพลุฉาน

เสียงไฟไหม้หนักตลอดเวลา

สามา - อะไรกัน

หลายคนพุก-ไฟไหม้ปราสาท...ไฟไหม้ปราสาท

(เสียงทุบประตู - กระแทกประตูจะเปิดออก)

เสียงผู้หญิง-ประตูประสาทดกฉันนัยน์กายนอก...ฯฯ

คนแสดงความกลัว-ความรอน แต่สามาวดีปลุก

เสียงนางข้าหลวงเผด็สตีร้องเอะอะเพราะความกลัว

สิริมา - พระแม่เจ้า เราถูกคนวางเพลิงเผา

เสียงอีกคน-พระนางมาคันทียาต้องแก่ลงเรา...ฉือโอกาสในขณะที่

พระราชาไม่อยู่...

ข้าหลวงอีกคนหนึ่งวิ่งเข้ามาทูล

ข้าหลวง - เราไม่มีทางออกจากปราสาท...ประตูทุกประตูถูกฉันนัยน์กายนอกสิ้น..

บางคน - เรากำลังจะตาย...เรา...

บางคน - (ร้องไห้)

สามา - (อย่างสงบ) อย่ากลัวเลย...

บางคน - เรากำลังจะตายพระแม่เจ้า...

สามา - ชีวิตไม่ใช่ของเรา เมื่อถึงเวลาอันกำหนดแล้ว ชีวิตก็จากเราไป...เจ้าผู้มีพระรัตนตรัยเป็นสรณะที่ระลึกที่พึ่งทั้งหลาย จงตั้งอยู่ในความสงบเถิด ความตายนั้นหากถึงกำหนดเมื่อใด แม้ไม่มีไฟมาเผาทั้งนี้ เราก็คงตายอยู่ดี...เจ้าจงเห็นความเกิด ความแก่ ความตายเป็นธรรมดาเถิด...

เสียงไฟไหม้

เสียงหัวเราะของคันทียา

-ตัดไป-

ภาพยนตร์ไฟไหม้ปราสาท (สมมุติ)

คันทียาหัวเราะชอบใจ

-ตัดไป-

ภาพในฉาก เห็นสามาวดีและพวกนั่งพนมมืออยู่โดยสงบ

-ตัดไป-

ภาพยนตร์ไฟไหม้ปราสาท

เสียงไฟไหม้

มีภาพซ้อน มาคันทียาหัวเราะ

เสียงมาคันทียาหัวเราะ

กลายเป็น

เป็นญาติกับพระนาง" - "ข้าก็^๑เป็นญาติ" "ข้า^๒เป็นญาติ
สนิทกว่า" "เจ้าโกหก เจ้าไม่^๓เป็นญาติ" "เจ้านะซี
โกหกเราเป็นญาติ" - "เรา^๔ขายเฒ่าปราสาทพระนาง
สามาวดี" "เรา^๕เป็นคน ราคำนั่น" "เรา^๖เป็นคน"

มาคันทียา, อุเทน, ราชบุรุษเฒ่ามา
(ราชบุรุษมีอาวุธพร้อม) มาคันทียาเสนอ

มาคัน - คนผู้^๗เฒ่าของหม่อมฉัน

คนทั้งหลายสอดเสนอแนะความดีของตัวเอง หม่อมฉัน^๘อย่างนั้น อย่างนี้

เอะอะไปหมก

อุเทน - (เกรง - ยกมือให้คนเงียบ) ... ค่ะ (กับราช
บุรุษ) ^{๑๐๐ ล้อมดล ๒๗ ๓/๖ ๒/๖} ~~ขอ~~โทษของเรา ชุกหลุมที่พระदानหลวง
มีความดี^๙ประมาณ แล้วจึงจับนางมาคันทียา กับพวก
เหล่านี้ทั้งหมด มั่นนั่งลงหลุม เอาหินร่วนกลบ เอาฟาง
เกลี่ยเบียดบน แล้วจุดไฟเผา เมื่อหนึ่งถูกไฟไหม้แล้ว
จึงได้เข้าด้วยเหล็กใจ ทำให้เป็นท่อนและหาท่อนไม้ไผ่...
ฉะเพาะนางมาคันทียาจึงเสียด^{๑๐}เนื้อด้วยมีกอันคม แล้ว
เอาเนื้อนั้นสู่เตาไฟทอดน้ำมันจนทอดจน...
คนทั้งหลายที่เฝ้าเสนอหน้าตกใจ ร้องเอะอะ

มาคันทียา และพวกเสนอหน้าตกตึง.

กลองเลื่อนเข้าโกลส มาคันทียา - เห็น
ใบหน้าแสดงความกลัวสุดซึ้ง

คนทั้งหลายที่เฝ้าเสนอหน้าตกใจ ร้องเอะอะ
กลัวความกลัว แต่หนีไม่ได้... ราชบุรุษถืออาวุธอยู่.

— กลายเป็น —

องค์ ๒๕

ฉาก ๖ - แทบคน^๑ถูกเปลี่ยนให้อยู่ในลักษณะหลังจากไฟไหม้แล้ว

เวลา กลางวัน

ตัวละครและเครื่องแต่งกาย ๑. อุเทน ชุกเดิม ๒. นางคอม ชุกเดิม

เปิดกลอง แสดงสภาพของบรรทม ของพระนางสามาวดีหลัง
จากถูกไฟไหม้แล้ว.... อุเทนเดินเข้ามาใน
อริยบทเส้าและเปลี่ยนใจ. (เมื่อครั้งยังมีชีวิต
อยู่ สามาสวมกำไลข้อมือ และกลองเคยโกลส
ให้เห็น บัดนี้นางตาย กำไลนั้นลุดอยู่กับเงา
ถ่าน)... ก้มลงหยิบกำไลของสามาขึ้นมาดู...
จากจุดนี้อารมณ์เริ่มรุนแรงขึ้นอีก... ร้องไห้
เสียใจหนัก.

คนตรีขึ้น - เส้า

ชวนวังเวง

อุเทน - (คลั่ง)... สามาวดี... นางแก้วของข้า... ทำไม
นางจะตองตาย... ตลอดชีวิตของนาง นางทำแต่
ความดี แล้วทำไมนางจึงไม่ได้ดีตอบแทน... นาง
ไม่เคยก่อความเดือดร้อนให้ใคร... แล้วไหน...

(๓๖)

ผู้ประพฤติกุญในธรรมอย่างนางจะคง เสียชีวิตแก่คนธรรม
อย่างนางมากันทียา...ทำไมธรรมจึงชนะธรรม....คราที่
ข้ายังนางด้วยขัน ฆัมมะคุมครองนางให้รอดชีวิต...แล้วทำไม
คราวนี้ฆัมมะจึงไม่คุมครองนางอีก....ทำไม....ทำไม...

คนตรีศักดิ์สิทธิ์คือการปรากฏตัวของนางคอม

คนตรีแสดงบริยาภาศศักดิ์สิทธิ์แล้วเบาตลอด

นางคอม - ข้าแถมหาราช พระนางสามาวดีกับบริวาร ในบุรพชาติเคย
ก่อกวนกรรมไว้ กล่าวคือสูมไฟเผาพระปัจเจกพุทธเจ้า
(อ่านว่า บัด - เจ - อะ - พุค - ทะ - เจ้า).....
ได้ทกรกหมกใหม่อยู่หลายพันปีแล้ว จึงมารับกรรมครั้งสุดท้าย
ในชาตินี้

อุเทน - ท่านทราบกรรมเก่าของสามาวดีกับบริวารได้ไย

นางคอม - พระสมณโลกมทรงแสงและหม่อมฉันได้รับฟัง...
ข้าแต่พระองค์ แม้พระนางสามาวดีจะถูกไฟเผาเป็นเถ้าธุลี
แล้วแต่พระนางก็ได้อีกว่าไม่ตาย

อุเทน - เพราะเหตุใด.....

นางคอม - เพราะพระนางยังอยู่ในความไม่ประมาท ไม่คุมหลงอยู่ในกั
กรรมแห่งการเวียนว่ายตายเกิด ทั้งพระนางมากันทียาผู้ประ
มาท ซึ่งแม้ไม่ตายก็เหมือนตาย....ส่วนพระนางสามาวดี
ปลงเห็นความตายเป็นธรรมดาแล้ว ไม่มีความขบถในภพนี้
แล้ว ความอยู่หรือความตายสำหรับนางจึงไม่ต่างกัน ทั้งนี้
ข้าพเจ้าจึงว่า แม้พระนางสามาวดีตาย ก็เหมือนไม่ตาย...

อุเทนเข้าใจ....ปลงตกและเชื่อในกรรม
พระเจ้าอุเทนหันไปทางทิศพระพุทธรูปเจ้า
ประทับกระถานมัสการ เมื่อนางคอมพูดจบ

ค. ๓๖ พระองค์ทรงชี้ดูพระพุทธรูปเจ้า
เสียง - สวดคำมัสการ ทอถวายสวดสรรณณ์
ที่มีคนตรีและคนรับมา ๗ (ภาษามคธ) เกิด...

— ชอน —

ภาพ(สไลด์) พระพุทธรูปเจ้าปริณิพพาน (ระวางดำใส่ให้มืด)

- พระพุทธรูปเจ้าไสยาสน์ตงตะแคงขวา)มี ๒ ภาพ

ภาพในฉากเลื่อนหายไป

— ชอน กลายเป็น —

ภาพ (สไลด์) พระพุทธรูปที่สารนาถ

ชอนแปลขึ้น

" อปุปมาโท อมคัม ปท "

ความไม่ประมาท เป็นทางไม่ตาย

— กีสชอลท์ —

อ ว ส า น

ขอได้รับความขอบคุณ จาก - สม ชาติ

ผู้ประพฤติกุณอยู่ในธรรมอย่างนางจะต้องเสียชีวิตแก่คนธรรมดา
 อย่างนางมากันดิยา...ทำไมธรรมจึงชนะธรรม...กรงที่
 ข้างนางควยธนู จันมะกุมกรรณนางให้รักชีวิต...แล้ว
 ทำไมกรรณนี้จันมะจึงไม่กุมกรรณนางอีก....ทำไม..ทำไม..

ณเทวีก็กลัสนธิ์คือการปรากฏตัวของนางคอม

ณเทวีแสดงบรรยายกาศที่กลัสนธิ์แก่แล้ว เบาตลอด

นางคอม - ข้าแทนหาราช...พระองค์จึงตอบคำถามของหมอบฉันดังนี้..
 ชายผู้หนึ่งฆ่าคนตาย ๓ คนหนึ่ง แล้วหลบหนีจากภูมิลาน
 ไปอยู่ที่อื่นหนึ่ง และ ๓ คนที่อยู่ที่ใหม่ ชายผู้นั้นได้ประพฤติก
 ฎาดีจึงจนเป็นที่เคารพนับถือของคนทั่วไป และยกย่องเป็นคน
 ดีแล้ว ชายผู้นั้นอยู่มา ๒ ปี ก็ถูกกรรมการเมืองจากถิ่นเก่า
 มาตามจับตัวในข้อหาเคยฆ่าคนตาย ความเป็นดังนี้ พระองค์
 อยู่ในยุติธรรมทรงเห็นชายผู้นั้น ควรถูกจับหรือไม่

อุเทน - เมื่อชายผู้นั้นเคยทำผิด ก็ควรแล้วที่จะถูกจับ

นางคอม - ควยเหตุผลอันใดพระองค์

อุเทน - ชายนั้นเคยทำกรรมอันชั่วไว้

นางคอม - ก็กรรมวันดี... ชายนั้นก็ทำไว้มากอยู่

อุเทน - แต่กรรมดีกับกรรมชั่วเป็นคนละส่วนกัน

นางคอม - ทำดีได้ก็ ทำชั่วได้ชั่ว ไซ้หรือไม่พระองค์

อุเทน - ไซ้ แต่สามารถก็ไม่เคยทำกรรมชั่ว เหตุไฉนนาง
 ต้องได้รับผลดังนี้เล่า

นางคอม - ชายผู้ฆ่าคนตาย ทำกรรมอันชั่ว ยังไม่ได้รับผลชั่วทันที ...
 มารับเอาผล ๒ ปี ภายหลัง แม้กระนั้นก็ยังถือเป็นเร็วให้
 เราได้เห็นประจักษ์ตาอยู่ กรรมชั่วและกรรมดีของชาย
 ผู้ฆ่าคน เกิดขึ้นและเป็นไปในชั่วชีวิตเดียว..... แต่ชีวิตดับ
 แล้วเกิด เกิดแล้วดับอีก วนเวียนอยู่ในสังสารวัฏ....
 บุคคลอันเคยสร้างกรรมชั่ว ไว้ในชีวิตก่อน และในชีวิตนั้น
 ยังไม่ได้รับผลกรรมสนอง จึงอาจต้องมารับผลแห่งกรรมในชีวิต
 นี้

อุเทน - สามารถเคยสร้างกรรมไว้ในชาติก่อนหรือ

นางคอม - ไซ้แล้วพระองค์

อุเทน - กรรมกันใดเล่า....

นางคอม - ในอดีตกาล เมื่อพระเจ้าพรหมทัตต์ กรุงกรุงพาราณสี
 วันหนึ่งทรงนำสามาวดี และบริวารเด็ก ๕๐๐ คน ซึ่งได้เกิด
 ในภพนั้น ไปเพื่อทรงเล่นน้ำในแม่น้ำ ๓ ที่นั้น สามาวดี
 กับบริวาร เล่นน้ำอยู่ตลอดเวลาแห่งวัน ครั้นขึ้นจากน้ำ
 หนาวนัก จึงช้ายกันหาที่กลิ้งไป ครั้นพบกองหญ้าอันรก

ก็ช่วยกันก่อไฟขึ้น ณ ที่นั้น เมื่อหญ้าไหม้ไฟไหม้แล้ว สามารถก็กับพวก จึงแลเห็น พระปิจ เจอะพุทเจ้าของพระเจ้าพรหมทัตต์ ถูกไฟทรงไหม้... และโดยกลั้วทรากศพจะเป็นหลักฐานให้พระราชทรงทราบ สามารถก็กับบริวารในภพนั้น จึงช่วยกันหาพื้นมาเผาทรากศพต่อ จนกลายเป็นเถ้าธุลี สามารถก็กับบริวารสร้างกรรมหนักเป็นมหันต์ดังนี้ จึงต้องรับผลแห่งกรรม ตกนรกหมกไหม้อยู่หลายพันปี..... แล้วจึงมารับผลแห่งกรรมในชาตินี้ อีกเป็นครั้งสุดท้าย

อุเทน - ท่านทราบกรรมเก่าของสามารถและบริวารได้อย่างไร

นางกอม - พระสมณโคดมทรงแสดงและหมกฉันได้ครับฟังอยู่....

อุเทน - สามารถและบริวารถึงพระรัตนตรัย เป็นที่ระลึกที่พึง แทนางและบริวารก็ไม่อาจพ้น ผลสนองแห่งกรรมไปได้....

นางกอม - สามารถและบริวารใช้กรรมเก่าไปแล้ว แต่กรรมใหม่ อันเป็นกรรมก็ยังมีผลอยู่

อุเทน - จะมีประโยชน์อะไรเล่า

นางกอม - หากหวังผลอย่างหมาย ก็หวังสุข ในโลกีย์ กรรมก็ย่อมสนองผลแทนางในชาติต่อไป แต่เพราะสามารถหวังผลอย่างละเอียดปราณีต คือหวังมตะในโลกุตระ และได้วางตนอยู่ในความไม่ประมาท สามารถจึงได้เป็นแล้วซึ่งอมตะ

อุเทน - เราไม่เข้าใจความซึ้งนี้.... ก็เมื่อสามารถตายไปแล้ว ไฉนจึงว่านางเป็นอมตะ คือไม่ตาย

นางกอม - ข้าแต่มหาราชาความประมาทเป็นทางแห่งความตาย ผู้ใดประมาท ผู้นั้นก็คือ ผู้ตายแล้ว ผู้ไม่ประมาท แม้ตายแล้วก็เหมือนไม่ตาย

อุเทน - เรายังไม่เข้าใจอยู่....

นางกอม - ผู้ประมาท ย่อมหลงอยู่ในวิภวาทคือดวงกรรมแห่งการเวียนว่ายตายเกิด..... เมื่อเกิดทันทีที่กายทันที แต่เพราะยังมีภาวะสืบเนื่องต่อกันอยู่ ะ เช่นความหนุ่ม สืบเนื่องจากความ เป็นเด็ก ความชราสืบเนื่องจากความ เป็นหนุ่ม เราจึงไม่เห็นว่าเป็นเด็กตายแล้ว หนุ่มตายแล้ว ตกเมื่อกำลังแห่งภาวะสืบเนื่องสิ้นสุด ไม่อาจสืบเนื่องจากความชราไปได้อีก เราจึงเห็นความชราตาย และพึงเรียกชื่อว่าตาย.... มหาราชเข้าใจความนี้หรือยัง

อุเทน - เราเข้าใจแล้ว

นางกอม - ส่วนที่หมกฉันกล่าวถึงพระนางสามารถว่าเป็นอมตะ คือไม่ตายนั้น ก็เพราะตั้งอยู่ในความไม่ประมาท ไม่หลงหลงอยู่ในวิภวาท ถ้าเป็นแล้วจึงทางกับคุณ แห่งกริยาจักรแล้วกล่าวออกไป

เสียจากวงกลมแห่งการเวียนว่ายตายเกิด พระนางจึงพ้นแล้ว
จากการเกิดใหม่ เมื่อความเกิดใหม่ ความตายก็ไม่มี พระนาง
สามารถจึงเป็นอมตะด้วยประการฉะนี้

อุเทนเข้าใจ.....ปลงตกและเชื่อในกรรม
พระเจ้าอุเทนหันไปทางทิศพระพุทธรูปเจ้าประทับ
กระหม่อมนี้

เสียง - สาวกค้ำนัสการ ทอดถวายสวสดมภ์
ที่มีคนกริ้วและคนรับมาก ๆ (ภาษามคธ)

ชอน

ภาพ(สไลด์) พระพุทธรูปเจ้าปริพพาน

ภาพในฉากเลื่อนหายไป

———— กลายเป็น ————

ภาพ (สไลด์) พระพุทธรูปที่สารนาถ

ชอนแกะปิ่น

"อุปมาโท อมกั ปท"

ความไม่ประมาท เป็นทางไม่ตาย

———— คีตขอลต์ ————

บ ว ส าน

ขอได้รับความขอบคุณ

จาก - ขม จาตรี